

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos példát sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyúttár példát sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, július 21.

Mai számunk főbb közleményei.

Panaszkodó bérkocsisok.
Zendülés a csandörök ellen
A szép Ignés.
Hamis játékosok a zöldben.
Arad megye réme.
A becsapott aranybánya tulajdonos.
A diplomás rabló multja,
Nyár van.
Páris öröme.
A csókos város.
Botrány a misén.
Haragszom rád...

Városi villamos telep.

Arad, július 20

A repülőgépek fölhalálójának fanatizmusával szokott az aradi tanács valamely ötleten, vagy elven lovalgolni. Az aviatikus, ha leesik a repülőgéppel, újra fölszáll; ha csak a lábát törí ki, megint kísérletet tesz, mindaddig, a míg a nyakát is ki nem törí.

Ilyen kísérleti légbemrepülés volt Aradon a házikezelés dolga. Két formában is próbát tettünk vele. Először megváltottunk egy meglevő vállalatot: a vízvezetékét. Azután egy meglevő vállalat — a közuti vasut — mellé csináltunk egy másikat, az autobuszt, hogy az konkurráljon vele és letörje.

Sem az egyik, sem a másik nem vált be. A vízvezeték házikezelése nem érte el azt, ami a célja volt: az árak leszállítását. Az árak ma is a ré-

giek, s mi pusztán azzal a tudattal lettünk jobb módúak, hogy a vízvezeték, egyelőre csak elméletben, a miénk. A másik próbálkozás, a minőre különben nincs is példa a vidéki városok életében, még szerencsétlenebb volt. Az autobusz a lovasutat le nem gyűrte, sőt — nincsen ok rá, hogy a lokálpatrióta álszemérem kedvéért ezt be ne ismerjük, — a mérkőzésben az autobusz maradt alul. S ha a város a nyakát nem törte is ki, mindenesetre közel áll a baleset-hez, hogy erre a virágzó üzletre ráfizet.

Mind a mellett a város egy újabb nyaktörő vállalkozásra akar szállani. Városi villamtelepet akar csinálni, a meglevő vállalati villamos telep konkurenséül. Egy esőpp okunk sincsen arra, hogy a villamos társulatot ettől a konkurenciától féltsük. Sőt ha van okos mód arra, amely a társulatot a mai árak leszállítására kényszerítse, akkor magunk sürgetjük legjobban ennek az igénybevétele. De az olyan módban, ahogy a lovasut árai leszállottak, — nincsen köszönet. Komikus önérzettel szokott a tanács arra hivatkozni: „ha egyebet nem ért volna el az autobusz-közlekedés, minthogy a lovasut az árakat leszállította, már akkor is olyan anyagi előnyöket szerzett a polgárságnak, amelyért érdemes volt az autobuszt megindítani.” Köszönjük szépen ezt a megtakarítást; de félünk,

hogy majd vissza kell fizetni — a pótdobban. S fizetni fogják azok is, a kik csupa lokálpatriisztizmusból nem utaznak lovasuton, hanem autobuszon. S ez az előny is csak addig tart, amíg az autobuszközlekedés be nem fagy; akkor a derék közuti újra a régi, vagy még nagyobb viteldijakra tér át. S ha a tanács elegendőnek találja azt az eredményt, hogy a lovasuton olcsóbban lehet utazni — annyi áldozat mellett, amennyit az autobusztól követeltek, ezt közvetlenül is el lehetett volna érni.

Egészen így járna a város a villamos teleppel, amelynek tervét a város a holnapi rendkívüli tanácsülés napirendjére rakta. Biztos, hogy a villamos társulat is rögtön leszállana az áramok egységárával s ha a városi villamtelep ezzel lépést tartana, okvetlenül ráfizetne az üzletre. Hare lenne, amelyben a város nem egy egyszerű magánvállalkozással állana szemközt. hanem azzal a tőkecsoporttal, amely a mögött áll s amely határozottan erősebbnek mondható, mint ez az agyonadósodott város.

Amikor a házi kezelésből még nem ábrándítottak ki az azóta bekövetkezett szomorú tapasztalatok, akkor is csak olyan formáit képzeltek ennek, hogy a város egy meglevő üzemet váltson magához és szerezzen meg minden lehető módon. Ha egyáltalán nincs célszerű mód rá, akkor várni kell. De a meglevő vállalkozás

A Múkes legenda.

Írta: Kelemen Zsuzsanna-Zathureczki Berta.

„Attila, a világhódító, az Isten ostora, nem a haremzón hal meg. Idikóval, a burgundi királyleánnyal tartja nászát. A nász éjjelén orra vére elered, torkába száll és megfojtja.

A kunok fájdalma megmérhetetlen. Hájukat több levágják, arcukat felhasogatják. A síkság közepén selyemsátor alatt terítik ki a nagy halottat s fölzik a hun-énekek gyászdala. Es tartanak nagy tort a holttest fölött, melyet hármas: arany-, ezüst- és vaskoporsóba zártak s fegyvereivel, ékszárméivel együtt eltemetnek.

Három fia volt Attilának: Ellák, Dengezics és Csaba. A három testvér nem tudott megosztózni a birodalmon, kardra bízták a döntést. Ellák elesett a küzdelemben, Dengezics nem sokára megölték a keletromaiak. Csaba pedig nemzete maradékával Erdély bércei közt bolyongott.

A hunok vándorlásai közben törzsenként sorakoztak; több egyesült törzsnek Kadicsa volt a vezére.

A hadvezér fellovagolt egy magas dombra és onnan nézte át megfogytakozott seregét.

A hadfiak sötéten, elborult arccal állottak a sikon; csillogó tekintetük nélkül, szobroknak gondolhatnák őket. Merőn és dacosan néztek Kadicsára.

— Vitézek, pajtások! — szólal meg emez — mi elszakadtunk a nagy nemzeti testtől,

hogy új hazát keressünk. Kardunk éle csorbát kapott ugyan, hanem azért: megmaradt. Kelet és hegyei előttünk magaslanak. Ott, a tetőn, székelnek a haragos fellegek. Ott, a hegyek ormán, üssük fel a mi kis nemzetünk: székhelyét.

Egyszerre mozdult meg a sisaktábor, egy hangon és egy érzéssel kiáltják:

— Csak hogy szabadok maradjunk azon a székhelyen!

Erre előlben egy tündéralak, Kadicsának és szép Enikőnek leánya: Mika.

Puha, szőke haja a fényes sisak alól tündig omlik alá; szemei barnák, csillogók, andalító. Szelid keble halmát, — mely fehérebb a hónál, — ezüst páncél borítja. Arca üde, ajka piros. Szelid, mint a galamb, de hareban bátor és erős, mint a cikázó villám. Most nyájasan mosolyog a marcona alakokra.

— Daliák, testvérek! — mondá — nézzetek körül az előttünk levő hegy gerincéről és ott meglátjátok a zöld rónának a kerek éggel összefolyó láthatárát. Ott a föld termékeny, tiszta a lég. A buja füben megöl és megfér táborunk egész nyája. S akinek nem tetszik a mi székhelyünk, azt véres fővel kergetjük vissza!

— Igazad van!... Ugy legyen!... — kiáltják a hősök és az erdő huszszorosán veri vissza az erős hangot.

— En már jártam ott, — folytatja a szép leány — és ennek jeléül a hegyesücs ormán dombot emeltem. Áldozatot mutattam be Had-

urnak. Táltosaink jelentették, hogy Hadur áldozatom megkedvelte és örökre nekünk ígérte az elfoglalandó földet... Fel tehát kis tábora a nagy Attilának, jerünk és foglaljuk el az új hazát!

— Foglaljuk el az új hazát! — verik vissza a bércek.

— A sas nem a völgyben, hanem a hegy ormán keresi a fészekrakó helyet. És amely csapatvezér leghamarább ér fel a kijelölt dombra, Mika annak lesz hűséges felesége.

A szép tündér szavára, mintegy varázslásra repült ki minden kard a hüvelyéből. Előn visszatükröződött a nap sugára. Kiderültek a mogorva arcok. Tombolt az öröm.

— Vezess!... mi követünk! — szóltak egy szívvvel, egy lélekkel.

A kis had bátran nyomult előre. Az ellenséges népfajok kitértek utjokból, vagy meghódoltak.

Mika hófehér paripáján mindig elől jár. Szép haja, mint aranyzuhatag, omlik végig fehér ruháján. Edes atyja — a hős vezér — mellette halad. Még egy perc és fent vannak a kijelölt hegyesücs tetején.

— Legyen hála Hadurnak, feljutánk, — mondja ősz Kadicsa, nehezen szedve a lélekzetet. — De mük es*) itt vagyunk! — felel

*) Mük es (mi ia) székelő tájszó.

vissza a dombról egy erőteljes férfihang. — Mük es... — szól a vezér — ki vagy te?... Ki az, aki elnyerte az én tündérem kezét?!

mellé, a kudarc biztos kilátásával, egy ugyanolyan városi vállalatot csinálni: erre senki se gondolt; s ezt csak a csökönyösség akarhatja, amely egy valaha tetszetős, de azóta jelentékenyen megviselt elv kedvéért a város egész anyagi jövőjén is végigtaposna. Hát ezzel az új tervvel kár lenne a tanácsnak s a tanács hívására a törvényhatóságnak újra a bizonytalan levegőbe szállni.

Panaszkodó bérkocsisok.

Kérelem — áremelésért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

Az aradi bérkocsis ipartestület azt kéri a törvényhatóságtól, hogy a most érvényben lévő viteldíjak felemelését engedje meg. Az Aradi Közlöny annak idején a legerélyesebben a bérkocsisok érdekeiért szállott sikra és nem kis része volt abban, hogy a város nem adott engedélyt automobil-omnibuszok járatására. Akkor az igazságos ügyet megvédtük egy igazságtalan konkurrencia ellen. Most a közönség igazságos érdekeinek megóvása a feladatunk és ezért szót emelünk a viteldíjak emelése ellen.

Az ipartársulat a beadványában most is ugyanazt az érvet tolja előtérbe az emelés mellett, amelyre már egyszer kapott cáfoló választ a várostól, amikor kivételes eljárást akart életbeléptetni lóversenyek, választások, körmenetek és más ünnepségek alkalmára. Az autobus versenyére hivatkozott és a közgyűlés felvilágosította a bérkocsis iparosokat, hogy mennyire nincs igazuk, mikor a közönség érdekeit szolgáló autobuszt okozzák az üzlet megeszappanásáért, a helyett, hogy maguk is versenyre kelnének a gépkocsival, amint egy bérkocsis tulajdonos már meg is teszi.

Most, hogy az összes tarifákat emelni akarják, ismét ezt az üzenet használják sége-rül, tehát a felelet sem lehet más, mint a multban volt. A város az autobuszt épen azért létesítette, mert a fiakker tuldrága volt és ez ellen a versenytárs ellen nem használ más,

mint az okos verseny. Az pedig nem lehet a béremelés.

Ami a takarmányhiányt és a drágaságot illeti, arról ma, az ideai takarmánytermés mellett beszélni is komikus. Kétszer kaszálják a sarjút és az állat ára nagyon alacsony. Évtizedek óta nem volt ilyen olcsó a ló. Hetvenöt százalékos emelést kér az ipartársulat, hivatkozva az aradi speciális közlekedési viszonyokra. A gépkocsi fiakkerek meghonosítása a mai díjtételek mellett sokkal többet lendítene az iparosok sorsán, mint az ipartól ólósztoktetés, melyet a törvényhatóság sohasem pártolhat.

Az alábbiakban közöljük az ipartársulat módosított, illetve emelt fontosabb díjtételeit. Megjegyzendő, hogy az első kétfogatu, a második egyfogatu bérkocsis használatára értendő:

1. Bel- és külvárosba és a Csálai erdőbe egész napra kétfogatu 20, egyfogatu 10 kor.
2. Ugyanaz félnapra 10, illetve 6 kor.
3. A belvárosba egy órára 3, illetve 2 kor.
4. Sétakocsizás, vagy az egész város területén 4, illetve 3 korona.
5. Minden órán túl következő fél óra 2, illetve 1 kor.
6. Minden órán túl következő negyed óra 1 korona, illetve 50 fillér.
7. Utirány szerint: A belvárosból a vasúthoz, vagy vissza reggel 6-tól este 6-ig 2 kor. illetve 1 kor. 20 fill.
8. Ugyanaz este 6-tól reggel 6-ig 2 kor., illetve 1 kor. 20 fill.
9. A vasúti indóházhoz és vissza fél órai várakozással 3, illetve 2 kor.
10. Az indóháztól a várba vagy vissza 3 illetve 2 korona.
11. A temetőbe vagy onnan a városba, várakozás nélkül 2 korona illetve 1 korona 40 fillér.
12. Várba, városligetbe vagy motorállomásra 2 korona illetve 1 korona 60 fill.
13. A csálai erdőbe a táncköröndig vagy vissza 3 illetve 2 korona.
14. A Neuman gyárba 3, illetve 2 korona.
15. Alkalmi menetek. Színházhoz vagy hangversenyre vagy bálba oda és vissza 4 órai várakozással 2 illetve 1 korona.
16. Teljes várakozással 6 illetve 4 korona.
17. Bálból hazavitelért 2 illetve 1 korona.
18. Temetés 5 illetve 3 korona.
19. Lakodalom, menet-jövet 5 korona illetve 3 korona.

— Gyermekeim, ti méltók vagytok egymásra. Hadur áldása legyen rajtatok és az új hazán!

A hadtestek Háromszék térségére gyűltek. Megkezdődött a honfoglalásra és az esküvőre következő áldozat. Táltosok, Gyulák, Kádárok tüzet gyújtottak az oltárköveken. Tiszta fehér mént vezettek elő. A kádár dákosával leszúrta; beleit a főtáltosnak adta.

A dombtetőről a „varázsdob” hangja hallatszik.

— Véreim! — így szól a szellemek fejedelme, — ha az egyetértés meg nem bomlik köztetek, e hon örökre a tiétek marad. Ovjátok meg az ősi szabadságot és műveljétek a haza nyelvét!... Most hozzátok szölok hős Múkes és szép Mika. Hadur meghallgatta a hűség esküjét... Nemzetek elmúlnak, de a ti ivadékok még századok múlva is élni és virágozni fog.

Felzugott a jókedv a jóslat hallatára. A leszurt mén fejét dárdára illesztik és husából nagy lakomát esznek. Kürtjeikből bort isznak, mitől dalos kedvük támad. Erőkeny népdalokat énekelnek, mit melán kísér a tárogató hangja. A deli levették fegyvertáncot járnak, birokra, fegyverre kapnak és majdnem igazi harcot vívnak. A tánc vége néhány betörött fej és oldalborda.

Igy mulat még most is a magyar!

S miként a hagyományok „Múkes” első volt a dombon, úgy utódai is — a gróf „Múkes”-család — mindig első volt a hazafiak között; miért a székekelyek primori címét méltán viselték.

20. Ugyanez városházához 6 illetve 4 korona.

21. Keresztelés 3, illetve 2 korona.

22. Lóverseny alkalmával a csálai erdőbe és vissza teljes várakozással mellékfuvarozás kizárásával 16, illetve 10 korona.

23. Vesztőhelyre 4, illetve 3 korona.

A tanács a rendőrségnek adta ki a kérelmet javaslattétel céljából és — mint értesülünk — a rendőrség sem hajlandó a hetvenöt százalékos emelést javaslatba hozni.

Zendülés a csendőrök ellen.

Az ellopott érdemjel miatt.

Távirati tudósítás.

Arad, július 20.

Aknasugatagról jelentik, hogy Szerfalur községben véres összeütközés támadt a csendőrök és a község lakosai között.

Szebene Péter aknasugatagi csendőr a mult héten elvesztette katonai érdemjelét, melyet a király hatvan éves jubileuma alkalmából kapott. Az Aknasugatagtól alig pár kilométerre fekvő Szerfalván cirkált Böhm János csendőr-orsvezető és Szebene Péter csendőr, miközben arról értesültek, hogy Szebene érdemjelét egy szerfalvai román legény, Germán Lőrinc megtalálta. A csendőrök erre maguk mellé vettek egy községi esküdtet s bementek a Germán-család lakására; ott felhívták Germán Lőrincet, hogy adja át a talált érdemjelet.

A Germán-családnak már több ízben volt dolga a csendőrökkel s az ebből származott ellenszenvből kifolyólag halálos ellenséggé váltak a jövevényeket.

— Itt az érdemjel a mellemen — mutogatta Germán Lőrinc büszkén — de nem kapjátok meg kutyák.

Mikor a hetyke beszédre Szebene Péter leakarta venni a hetvenkedő legény mellől az érdemjelet, a Germán-familia nagy lármát csapott s kaszát, kapát, vasvillát kapva, megtámadta a csendőröket. A szomszédos koresmából pedig segítségül hívták az ott pálinkázó barátokat s azokat is felszerelve támadó eszközökkel, a csendőrök ellen támadólag léptek fel.

A csendőrök, miután a dühös emberek többszöri felszólításukra sem oszoltak szét, kardot rántottak s így próbáltak védekezni. Ekkor Szebene csendőr megbotlott s a földre esett. A fellázadt emberek ekkor a földön fekvőnek estek s már-már a főlkoncolás veszélye fenyegette, amikor Böhm csendőr-orsvezető lekapta fegyverét s hogy a társa életét s a magáét megmentse, egymásután ötször elsütötte. Az egyik lövés Germán Lőrincet szíven találta s azonnal meghalt, négy lövés pedig a bátyját, German Vaszilit sebezte meg halálosan. A vér láttára a többi támadó szétfutott.

Aknasugatagról azonnal a szorongatott csendőrök segítségére indult Román csendőr-orsvezető Barlabás pénzügyőri szemlésszel és Csátori vigyázóval. Épen jókor érkeztek, mert a fellázadt s a vasárnap délutáni pálinkázástól felhevült állapotban levő szerfalvai nép ismét támadást intézett a csendőrök ellen. A csendőrök a lázadók közül hármat elfogtak s a többi ellen is nyomozat indult meg. A letartóztatottakat bekísérték a máramarosszigeti királyi ügyészség fogházába.

A delegációk ülése. Budapesti tudósítónk jelenti: Okolicsányi László országgyűlési képviselő, a magyar delegáció volt előadója, arra a hirre, hogy az osztrák és magyar kormányok szeptember havában összeülnek, hogy a delegáció elé terjesztendő költségvetést tárgyalják, ezeket mondotta:

— Magam is hihetetlennek tartom azt a

A hegy ormáról lefelé száll egy ifju: termete sugár, arca napbarnított hosszú haja gesztenyebarna, ruhája sötét. vállán tigrisbőr-kacagány, kalpagján kócsag. Méne könnyű lábu és fürge, mint az evet. Az ifju teljes ellentéte a hófehér Mikának.

— Hisz ismersz már régen hős Kadicsa, — mondá leszállva lováról. — Egyik alvezéred vagyok.

— Jól van vezér. Többé nem kérdelem, hogy ki vagy; de e naptól fogva Múkes legyen a neved. E név alatt bizom rád szeretett leányomat. Légy hű védője, oltalmazója!... Jer közelebb, Mika nem szegi meg adott szavát.

A bátor ifju remegve közeledik a szép leányhoz:

— Te, nemzetem honszerző vezéresillaga, én nem vagyok rád érdemes. Szeretlek... igaz, hűséges s erelemmel: szavad mégis visszaadom. Menj abhoz feleségül, aki szívedet bírja... Én majd áldozatul dobom magam Armánynak, hogy népünk iránt kiengeszteljen.

A szép leány pirulva fogja meg az ifju kezét:

— Ha Múkes meghal, vele hal Mika is! — feleli halkán.

Az ifju forrón szoritja dobogó keblére, mintha el sem akarná bocsátani többé.

— Boldogult szelleme szép Enikőnek, mondd: meg vagy-e elégedve? — szól égre fordított tekintettel az ősz vezér. Az ég borús volt, fekete fellegek üzték egymást felváltva. Egyszerre szétrepedt a felhőkárpit és a mosolygó napsugár, mintegy dicsfényvel vette körül a boldog párt.

félhivatalos hírt, hogy az osztrák és magyar kormányok szeptemberben összeüljenek. Nem tartom valószínűnek, hogy a magyar kormány szeptemberben vállalkoznék a közös költségvetés megállapítására, mert hiszen Wekerle kijelentette a Házban, hogy a kormány az országgyűlés összehívása előtt lemond és a lemondás előtt álló kormány alig foglalkozhat a közös költségvetés megállapításával, mert nem tudhatja, hogy az utána következő kormány az ő megállapodásait magáévá tenné-e?

Hamis játékosok a zöldből.

Razzia a Népligetben.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 20.

Amióta Budapesten a Városliget rendezése a mutatványosok egy részét kiszorította a Népligetbe, az Üllői-ut mentén fekvő árnyékos liget forgalma is fellendült. Amíg az előző években csak vasárnap látogatta a közönség a Népligetet, most hétköznap is sokan keresnek ott üdülést és szórakozást.

Természetes, hogy a ligetek apró élődijei, a nyári szélhámosok is nagyobb számban keresik fel a Népligetet, hogy a még kevésbé figyelt területen áldozatokat keressenek. A rendőrség megtudta, hogy a Népligetet legutóbb hamis kártyajátékosok szerencsétlenítik látogatásukkal és négy-öt kompánia fosztogatja a hiszékeny, nyerni akaró szegény embereket. A zsebtolvajokon és gyűrűcsalókon kívül a legveszedelmesebb paraziták a Népligetnek a hamis kártyajátékosok.

Tegnap a rendőrség razziaát tartott, hogy ezeket a szélhámosokat munkájuk közben tettenérje. Több detektív már délelőtt kiment a Népligetbe, részint paraszt ruhába, részint földmivesnek, vagy vidéki gazdaembernek öltözködve. A hamis játékosok ezekre vetik ki a hálójukat.

Már kora délután megjelentek a játékosok „felhajtói”, akik beugrottak a jámboran sétáló, vagy a padon üldögélő detektíveknek és hamarosan ismeretséget kötöttek. Később előkerültek a banda többi tagjai is és a Népliget kevésbé látogatott helyén, a vasuti töltéshez közelfekvő tisztáson telepedtek le. Három nagy társaság alakult ki hamarosan és vagy harminc szegény iparost fogtak meg a csalók.

Huszonegyes és ferbli volt a játék és a bankár, aki mindig a szélhámosok közül került ki, minden tétet tartott. Kezdetben hagyta nyerni a játékosokat, később azonban megváltozott a szerencse és a bank nyert.

Négy óra után, amikor már nagyon belemelegedtek a játékba és a nézők közül is többen beállottak, megjelentek a detektívek, akik a csoportból kihalsztak a megriadt hamis játékosokat. Kilenc sipistát sikerült tettenérni. A többi a zürzavarban megugrott.

A kilenc sipistát bevitték a tizedik kerületi kapitányságra, ahol kiderült, hogy az elfogottak közül öt rovott multu. Összesen 970 koronát találtak náluk. Ebből a mai kereset 425 korona volt.

Valamennyit letartóztatták. Természetesen tagadják, hogy hamisan játszottak volna, de a cinkelt kártyát megtalálták náluk.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Polónyi—Lengyel-pör. Budapesti tudósítónk jelenti: Kiss István, a budapesti törvényszék vizsgálóbírája a Polónyi—Lengyel pörben elrendelte a vizsgálatot az Emmerling és Zábor-

féle ügyekben és felhívta Vázsonyi dr.-t, hogy ezekre vonatkozólag 15 nap alatt terjeszse elő bizonyítékait. Vázsonyi Vilmos ma megjelent a vizsgálóbíró előtt és kérte, hogy a bizonyíték előterjesztésére hosszabb határidőt adjon.

A szép Ignés.

Véres harc egy énekesnő miatt.

Távirati tudósítás.

Arad, július 20.

Épületes kis történet híre érkezik Nizzából. Eszerint a közeli Saint Tropez-ban a rendőrség titokzatos dráma szereplőit nyomozta ki, amely egy orosz magánjacht fedélzetén zajlott le a tulajdonos és apache-ok közt.

Az esemény szálai még a múlt hónapba nyulnak vissza. Junius 20-ikán érkezett Saint Tropez kikötőjébe a „Welcome” jacht; Obermüller Vladimir orosz nemesen, a tulajdonoson kívül a kapitány, egy matróz, egy inas és egy matrónak öltözött nő volt a hajón. A nőt, bizonyos Ignés Duhamel nevű kávéházi énekesnőt, még Porquerolles-ben vette hajójára Obermüller, ahol Saint Tropezba érkezésük előtt néhány napot töltöttek. Ignés a fonográf zenéje mellett ellejtett csábos táncával és énekével szórakoztatta esténként a gáláns orosz nemes.

Természetesen az ingyen látványosságnak sok nézője akadt a parton, ahol lassankint a sok dologtalan léhűtő nagy csapatba verődött össze. Eleinte semmi sem zavarta a gazdag ur jókedvét; harmadnap azonban véres esemény vetett véget mulatozásának. Néhány apache ugyanis csónakon a jacht mellé jutott és mindenáron össze akartak tűzni a tulajdonossal. A fiatal, könnyű életű, léha gyerkőcöket egy Prospero nevű társuk tüzelte erősen támadásra, aki a hajón éneklő leányban, hangja után, régi szeretőjét vélte fölismerni. A gyűlölet és a féltékenység ördöge szállta meg a boszuért lihegő szerelmeit, akitől az orosz nemes elhódította szeretőjét. Talán nem is a leány szerelmét sajnálta annyira Prospero, mint inkább a pénzét, amelyet Ignés hűségesen megosztott vele eddig.

Prospero biztatására a négy apache fölkapaszkodott a jachtra és hangos szitkok közt revolverlövésekkel támadták meg az oroszt. A lövések azonban nem találtak, de annál jobban célzott a megtámadott orosz, akinek golyója leterítette Prosperót. A harci zajra rendőrök siettek elő, akik Obermüllert és három támadóját a rendőrségre kísérték; később Gerbinot, a negyedik jómadarat is oda szállították. Végezetül a szép Ignés is a rendőrség elé került.

Az orosz nemes gáláns kalandjai így jutottak tehát a nyilvánosság elé. Obermüller, a gazdag, fiatal orosz nemes igazi Herkules természetű férfi, jachtján való kóborlásai közepett szívesen kereste a szerelmi kalandokat, amelyek ugyancsak kínálkoztak neki a tengerparti városok mulatóhelyein. Porquerollesben ismerte meg a szép Ignés-t, akit magával vitt a hajójára, amivel azután magára haragította a leány szeretőjét. Lehet különben, hogy Prospero nem is Ignést akarta visszahódítani, hanem inkább kártérítést akart követelni az orosz nemesétől.

MULATSÁGOK.

(=) Az „Egyesült Ujarad-zsigmondházi Önkéntes Tűzoltó-Egylet” 1909. évi augusztus hó 1-én, az érdelembe hozott szolgálati érmek kiosztása alkalmával Zsigmondházán, a Martini-féle „Petőfi” vendéglő kerthelyiségeiben, saját pénztára javára hangversennyel egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez.

A diplomás rabló multja.

A jegyző bünei.

Távirati tudósítás.

Arad, július 20.

A miklózlázuri uri haramia multjáról érdekes dolgok derültek ki. Mint Nagyváradról jelentik, a rablás főhősének, Popeszkú Aurélnak az előélete rendkívül viharos. A nyomozás során ugyanis kiderült, hogy hat esztendővel ezelőtt, mint joghallgató külföldön járt és Freiwald-ban, valamint Troppau-ban több rendbeli lopást követett el.

A troppai rendőrség akkor letartóztatta Popeszkú Aurélt, a troppai cs. kir. országos törvényszék pedig vizsgálati fogságba helyezte. A vizsgálat során Popeszkú Aurél beismerte a lopásokat, azonban azzal védekezett, hogy *kleptomániában szenved*. Erre a védekezésre a törvényszék elrendelte a vádlott orvosszakértőkkel való megvizsgálását. Ez meg is történt és Felkel dr. és Risitzky dr. törvényszéki orvosok a következő véleményt adták Popeszkú Aurélról:

Megvizsgált örökös bajban szenved és erősen neuropathikus. Már gyermekkorában fölmerült több súlyos betegség következtében testileg rosszul fejlődött s jelenleg nemcsak ideges, hanem testileg is beteg.

Midőn neki a gyermekkorában kiállott tifusz után mint erősítő szert, a borivást rendelték, nagymennyiségű alkoholt kezdett fogyasztani s ettől különös hatást nyert: a részegség hatása alatt tolvajjá lett. Mihelyt az alkohol hatása megszűnt, az eltolvajlott tárgyakat visszaadta.

Addig míg az internátusban léte alatt az ivástól tartózkodott, ezek a különlegességek nem fordultak elő, később azonban megismétlődtek. Jelenlegi lopásai, melyek helyesebben gyűjtésnek jelezhetők, mindenkor biztosan igazolható alkoholintoxicációt tételeznek fel. A megvizsgált viselkedéséből kitűnik, hogy épen az alkohol nagyobb mennyisége ezen pathologiai hatást idézte benne elő és pedig azért, mert testileg elsatnyult s ezáltal az alkohol hatása ellen kevésbé volt képes ellentállani.

Enek az orvosi véleménynek a következtében a troppai törvényszék megszüntette elene a bünvádi eljárást és szabadlábra helyezte. Popeszkú Aurél akkor hazajött és egy esztendő sem telt belé, hogy a külföldi törvényszéki tudós orvosprofesszorok által büntetőjogilag beszámíthatatlannak, örökös bajban szenvedőnek minősített fiatalembert, 1904. évi október hó 31-én a miklózlázuri kör jegyzőjévé választották.

A miklózlázuri polgárok mindent elkövettek, hogy ez a beszámíthatatlannak nyilvánított ember ne kerüljön a jegyzői székbe. Az ügyet Adorján Emil dr. nagyváradai ügyvédre bízták, aki minden követ megmozgatott, hogy a polgárok rovására ezt az igazságtalanságot el ne kövessék. De hiába. — Kérelmet intéztek a járás akkori főszolgabírájához, a fenti adatokra hivatkozva és a troppai végzéseket, meg orvosi véleményeket csatolva, hogy ne jelölje; ugyanilyen kérelmet terjesztettek elő az alispánnál is, de hiábavaló volt minden, Popeszkú Aurélt a főszolgabíró megválasztatta s ezt a választást úgy a vármegye törvényhatósági bizottsága, mint — ami szinte hihetetlenül hangzik — a közigazgatási bíróság is helybenhagyta.

A vizsgálat újabb szenzációs adatokat derített ki Popeszkú Aurélról, amelyek kétségtelenül teszik bűnösségét. Megtalálták a jegyző aláírást, amely belől jegyzői nyomtatványokkal volt összeragasztva.

Aradmegye réme.

Letartóztatott betörő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20

Az aradi rendőrség ma hesszas nyomozás után egy többször büntetett betörőt tartóztatott le Pópa Petrucz Gábor facér boltiszolga személyében. Pópa egyik előkelő aradi üzletben volt alkalmazva és ugyanabban a házban két rendbeli betörést követett el, mind a kettőt Schwarcz Dávidné kárára.

Az alig huszonegy éves ember június 4-én feltörte Schwarczné üzlethelyiségének az udvarra nyíló ajtaját és 180 korona készpénzt, egy tula órát és több más tárgyat lopott el az üzletből. Az üzlet tulajdonosnője csak másnap vette észre a betörést. Megtette a feljelentést Greén Nándor főkapitánynál, aki a rendőrség két legügyesebb detektívjét, Rasztig Istvánt és Rédl Jánost bízta meg a nyomozás megajtásával.

A detektívek napokig keresték a tettest minden eredménnyel nélkül, míg tegnap végre siker koronázta fáradságukat. Sejtették, hogy a tettes vagy zálogházban, vagy valamelyik órászületben helyezte el az órát.

Tegnap meg is találták az órát egyik Tököl-téri órászületben, ahová javítás végett adta azt be Pópa Petrucz Gábor. A detektívek lesbe álltak és várták, hogy mikor jön el az óráért. A betörő azonban nem jelentkezett, bizonyára, mert megsejtette, hogy a nyomában vannak. Am ennek dacára, a személyleírás alapján kézre kerítették Pópa Petrucz Gábert Rédl és Rasztig detektívek. Kinyomozták, hogy egy leányhoz szokott járni, aki a Kossuth-utca lakik és ma éppen akkor jelentek meg, mikor Petrucz a leánynál ölelkezett.

A betörőt előzetes letartóztatásba helyezték. Huszonegy éves kora dacára számos büncselekmény van már Petrucz rovására írva, amelyeket leginkább Aradmegyében követett el.

Két évvel ezelőtt Csermón betörés miatt letartóztatták a csendőrök. Akkor Petrucz egy őrizetlen pillanatban öngyilkos szándékkal egy kutba ugrott, de még idejekorán kifogták a csendőrök.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Mozgófényképek, bohózat. Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc fellépésével.
Csütörtök: Az Órnagy ur. bohózat. Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc fellépésével.
Péntek: Az ember tragédiája.
Szombat: Az ember tragédiája.
Vasárnap: Délután: Az erdőszőlő, operett. Este: Az ember tragédiája.

* Tapolczay és Vendrey fellépései. A színház illusztris vendégművészei: Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc, akik annyi kellemes órát szereztek már az aradi közönségnek, holnap ismét vendégszerepelnek. Holnap a Kadelburg-féle pompás bohózatban, a Mozgófényképekben játszanak. Csütörtökön a vendégművészek egy híres francia bohózatban, az Órnagy ur-ban lépnek fel.

* Az ember tragédiája. A színtársulat teljesen új betanulással színre hozza Madách Imre halhatatlan remekművét, Az ember tragédiáját. Az igazgatóság a klasszikus alkotást fényes kiállításban adja elő és teljesen új jelmezeket is készített. Szombaton és vasárnapon megismétlik Az ember tragédiáját.

* Új műsor az Urániában. Szébbnél szebb új mozgófényképeket mutat be új műsorán az Uránia színház. Szerdán csupa újdonság szóra-

koztatja a közönséget. Egy bretagnei hajókesztelés érdekes látványossága mindjárt első számként eredeti népszokást mutat be. Ceylon tündéri vidékeiben gyönyörködünk azután. A vonat szébbnél-szebb, pálmákkal, egzotikus buja növényekkel ékes hegyes vidéken száguld keresztül és alig tudunk betelni a természet pazar szépségében. Számos bohózat, az életből vett drámák egészítik ki a nagyszerű műsort, mely minden egyes számmal fokozza az érdeklődést és olyan felülmúlhatatlan szórakozást nyújt a közönségnek, melyet aligha talál meg máshol.

791

Botrány a misén.

Részeg ember garázdálkodása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20

Vasárnap délelőtt a csongrádmegyei Horgoson istentiszteletet tartottak. A szabad ég alatt gyülekeztek össze a horgosi római katolikus vallásúak, igen sokan. Csendőrök is megjelentek az istentiszteleten.

Kinda Antal horgosi szegény napszámos ember is megjelent az istentiszteleten. Kinda Antal negyven éves ember, nyolc gyermek apja. Szomorú ember. Ha nagyon szomorkodik és pénze van, akkor berug. Ahogy vasárnap délelőtt is ivott egy kicsit. Csak három deci bort, tehát nem volt részeg, legföljebb ha mámoros.

Szépen beszélt a horgosi római katolikus plébános a szabad ég alatt összegyülekezett emberekhez. Jó ideig csendben hallgatta a beszédet Kinda Antal is. Később megjegyzéseket mormogott. Lepisszegték.

— Szabad nekem beszélni! — ordított föl Kinda Antal.

— Távozz bolond! — kiáltottak többen reája.

Kinda Antal lecsöndesedett. A pap pedig tovább beszélt.

Husz percig szó nélkül hallgatta újra Kinda Antal a pap beszédét. Majd hirtelen fölkiáltott, a pap felé tolazkodott, az ökleit rázta. Így kiáltozott a papra:

— Hallgass már! Ne ugass! Csuhás. Büdös gazember vagy! Hazudsz, ha mondom. Amitasz, csalsz bennünket, hazudsz!

A plébános sápadtan állt. Az emberek meglepetten, tehetetlenül álltak. Az őrvjögő ember pedig fölemelt öklökkel, az embereket odébb dobva, közeledett a plébános felé.

— Agyonverlek! — sziszegte.

Már-már a pap elé jutott, amikor az egyik csendőr szuronnal állt Kinda Antal elé, a másik csendőr pedig kardot rántott rá. Kinda Antal őrvjögő haraggal támadt a csendőrökre. A kivont, fölemelt kardot elkapta.

— Kakastollas hiénák! — ordította. A másik csendőr káromkodva akarta átdöfni a szuronnnyal az őrvjögő embert, de az emberek rémülten kiáltoztak:

— Ne öld meg! Nyolc gyerek apja. Ne bántsák, megbolondult! Nyolc gyereke van!

És a csendőr elé álltak az emberek. Egyik-másik asszony könnyezett. A gyermekek hangosan sirtak, sivalkodtak. Kinda Antal hirtelen elsápadt, összeesett. A csendőrök kezéinél fogták meg. Kísérték be a laktanyába. A hívek nagyrésze a csendőrök után, a botrányt okozó ember után kullogtak, szomorú kíváncsisággal.

Kinda Antal ma délelőtt kísérték be Szegedre a horgosi csendőrök, az ügyesség fogházába. A fogházban marad. Az esküdtbírósa ítélik fölötté lázítás, felekezett ellen való izgatás, életveszélyes fenyegetés miatt. Az elfogott ember felesége és nyolc kis gyermeke hónapokig, vagy évekig inség előtt áll az apa felháborító büne miatt.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Páris öröme.

— A mulató francia főváros. —

*

Aki hangulatot, örömet keres, az idejön mesze földről a vidámságok hazájába, Párisba, mely már fogalom, célá vált az utazni szeretők előtt.

Hogyan tud mulatni Páris? Azt tessék meg nézni a júliusi napokban, mikor a szabadság ünnepe üli Franciaországot. Mindenesetre részületett hajlam kell az ilyen tomboló általános jókedvhez, mely a szívek közvetlenségéből, az idegek elevenségéből fakad.

Rágondolok a mi március 15-ünkre. Hallom a diszbeszédet, hallom a szózatot s látok mellette néhány kirendelt iskolát s a tüzoltókat. Ez a külső kép. És látok ezek mellett egy csapat embert, mely olykor egy „Ugy van“-t kiált, közben pedig kritizálja a szónokot és a végén örül, hogy vége van a „komédiának“. Siet haza. Estére legfeljebb egy lumpoló kompánia jelzi, hogy ma ünnep volt.

Tán furcsa, hogy így szólok a mi nagy napunkról. De, hogy mennyire igazam van, azt csak most láttam, mikor a francia nemzeti ünnepet végignéztam!

Nincsen itt semmi affektált, erőltetett jókedv. Kacag az egész bolond nagy város, ur és paraszt, kacagnak ezek a csudanagy paloták, az utcákon bolondnál bolondabb zenekarok, a kocsik ezrei s minden tehervonó állatja nemzeti zászlós fejdisszel ballag. Az autók rajja fellebörgözve száguld s a város legutolsó kis hajlékán is 50-100 kis lobogó leng.

Középületek, magánpaloták pedig visszaryogják a disztó művészetek fényét. Ennyi izlés, ennyi ötlet, mint Párisban, sehol sincs másutt. Az öreg Louvre s a városháza, melynek terén annyi nagy, történelmi fej legurult egy szóra: mesebeli fényben ragyogott a szabadság napjain. A Aoulevardok rengeteg fasoraiban millió villanyfigura és színes lampion lengett. Az utcákat a házak fölött átfonják villanyvezetékek, virágerdővel, akár föl, akár le, előre vagy hátra néz az ember, nem lát se eget, se földet, csak virág, fény és zene veszi körül.

Az öreg Szajna hullámain pedig olyan tűzijátékot rendeztek, amiről fogalma sincs az embernek, hogy a technikának miféle csudája hozza létre. Mindezeknél érdekesebb az, hogy a szabadság ünnepnapjaiban Páris utcáin bálak vannak. Nyílt utcán táncol a nép. Ur és paraszt. Sohase látták egymást, e napon jó barát valamennyi. A boulevardokon táncra perdül mindenki; gyermek és öreg. A tereken száz meg száz hordó van kirendelve, tetején ételek és italok. Mellette énekelnek, tréfálnak. Amott társasjátékot játszanak. Rendőrök vigyáznak, hogy a táncolókat ne zavarja senki, semmi. Kocsik, autók tömegét állítja meg a rendőr egy intéssel.

Igy tart ez három napon át. Főleg az esti órákban fokozódik a hangulat. Bál és bál mindenütt. Reggel, mikor szememet felnyitottam, már táncolnak. Este, éjjel a táncolók ütemes lármája alatt el. Hiába vág valaki komoly arcokat, megtréfálják, táncra hívják soha nem látott emberek. Valóban olyan e napokban Páris, mint egyetlen család. A több milliónyi lakosságból mindig akad új csapat, amely győzi az ötletességgel.

Érdekesebb tartom megemlíteni, hogy ezeken az estéken, ahol százezrek mulatnak: mindenütt ott van a gyermek. És ide tessék figyelni: bölcsős gyermeket, gyerekkocsin tolnak előre, hátra s 2-3 éves gyermeket cipelnek éjszaka a boulevardokon, hadd tanulja meg örülni az életnek!

Hátha Párisnak van igaza?

(Páris, július közepén.)

Ádám Éva.

A becsapott aranybánya tulajdonos.

Hogyan manipulált Szántó Izidor.

Győrffy Árpád báró levele az Aradi Közlönyhöz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

Arad, 1908. január 25-én.

„Méltóságos Győrffy Árpád báró aranybánya tulajdonos Brád. A jövő hó 11-én tartandó rendes évi közgyűlésünk tárgysorozatában intézeti elnök választása is fel van véve és miután ezen tiszteletbeli állást egy jóhangzású régi magyar mágnással óhajtanánk betölteni, ügyvezető igazgatónk ajánlata folytán van szerencsénk méltóságodnak ezen tiszteletbeli állást (nobile officium) azon kéréssel felajánlani, hogy ezt elfogadni kegyeskedjék. Megjegyezzük, hogy ezen tiszteletbeli állás méltóságod részéről semmiféle anyagi kötelezettséggel nem jár, személyi kötelezettséggel is csak annyiban, hogy egyszer évente a közgyűlésen elnökölni méltóztatik. Egyben megjegyezzük, hogy a felügyelő-bizottságunk elnöke méltóságos Drechsel Béla báró ur, gyulai lakos és így ennél fogva az intézetünk élére is bárói méltósággal rendelkező uri embert óhajtanánk megválasztani. Az intézeti elnöki tisztség a részvénytársaság részéről bizonyos évi tiszteletdíjjal lesz honorálva. Végül szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy ezen ajánlatunkat ügyvezető igazgatónk ajánlata folytán tesszük méltóságodnak, kinek különös alkalma volt a közelmúltban Budapest felé történt utazása alkalmával méltóságoddal megismerkedni, mely alkalommal méltóságodat kedves és egyszerű modoráért nagyon megkedvelte. Kérelmünket nagybecsű pártfogásába ajánlva várjuk megtisztelő válaszát s jegyzünk legalázatosabb tisztelettel: Szántó mp. Ujházy mp.”

(A laikus báró.)

Szántó és Ujházy, illetve az igazgatóságunk kérelmét már azért sem tagadhattam meg, mert sérteni véltem az általuk jelzett felügyelő bizotts. elnök mágnás társamat. Megválasztásom után kötelességemnek tartottam a bank ügyvezetése iránt érdeklődni s így a könyvek vezetését és tárcsa állományt átvizsgálva, azt mint laikus rendben is találtam. Azután érdeklődni kezdtem az iránt is, hogy az igazgatóság a felekkel szemben hogy jár el s így ahol szabálytalanságot tapasztaltam illetve gyanítottam, ott a tisztviselőket írásban felelősségre vontam, mit igazol az igazgatóságnak 1908. évi március hó 2-án 547—908. i. sz. a. kelt jelentése, melynek másolatját ide íglatom:

„Méltóságos Elnök Ur! Mult hó 29-én kelt nagybecsű soraira tisztelettel van szerencsénk nb. tudomására hozni, hogy a Gerber-féle 120 koronás forgatmányt csak később folyósíthatjuk, miután az elfogadásra nézve a referenciákat beszereztük s a cenzura alá terjesztettük. Ami pedig a kőrösbányai pletykát illeti, erre csak annyit jegyzünk meg, hogy a dolog nem úgy történt, amint elnök urat informálták, mert mi tőlünk jelentést valaki ellen, aki egy hamis váltót akart leszámítolni, ami azonban az illetőnek nem sikerült, mert rajta esíptük s a rendőrségnek átadtuk. Elvégre ez intézetünkre nézve nemhogy kompromittáló lenne, hanem csak dicsőretünkre válik, mert éberségünket igazolja. Hasonló incidens más in-

tézetnél is előfordul, ez azonban az intézetek hírnevének avagy hitelének sohasem árthat. Ami pedig Gerber ur panaszát illeti, az is nagyon rosszindulatú és legalább is nincsen úgy előadva, mint az a valóságban történt. Gerber ur jószántából jegyzett az intézet alakulása előtt 5 darab részvényt, ezen jegyzésére befizetett 100 korona készpénzt. Mi azután felhívtuk, hogy a még hátralékos 400 koronát fizesse be készpénzben. E felhívásra 5 személyesen bejött és kért tőlünk kölcsönt, hogy a részvénytőke hátralékot befizesse. Erre az igazgatóság az általa benyújtott váltót megbirálta és részére az összeget megszavazta. E pénzzel aztán 5 kifizette a részvény hátralékát és azonkívül vett az intézettől még 115 korona értékű arany-néműt (ékszert.) Ennyit az igazság érdekében. Mi bírált váltót nem ismerünk, ily papirokat el nem fogadunk. A szóban forgó váltót Gerber ur kötelezte magát 1 év leforgása alatt 4 részletben kifizetni és ezen engedélyt meg is kapta. Tehát 6 nyugodt lehet, a szóban forgó váltót nem köteles a lejáratkor teljes összegben beváltani, hanem 4 részletben 3—3 havi prolongálás mellett. Erről őt külön is értesítettük. A mi pedig elnök ur tiszteletdíját illeti, erre vonatkozólag megjegyezzük, hogy ezt a közgyűlés van jogosítva megállapítani. Rövidesen úgy is lesz rendkívüli közgyűlés s akkor ezt elintézzük. Mi mindig az alapszabályok s a kereskedelmi törvény értelmében szektünk eljárni. Végül pedig arra kérjük elnök urat, hogy egyoldalú hazug mende-mondákra so a reagálni, avagy azoknak hitelt adni ne méltóztassék, mert akkor célunkat el nem érhetjük. Elnök urnak ittléte alkalmával volt alkalma meggyőződni, hogy az intézet vezetősége szigorúan korrektül kezel mindent és soha semmiféle külső avatatlan és rosszakaratu megfélemlítésnek fel nem ül s ezáltal magát befolyásolni nem engedi. Nekünk az alapszabályaink és a kereskedelmi törvény pontos betartása kötelességünk, ennél sem többet, sem kevesebbet nem tehetünk. A mi részvénytársaságunk mindössze csak négy hónap óta működik s így, tekintve az eddigi rossz pénzviszonyokat, nem fejtheti ki azt a tevékenységet, amit egy 30 év óta fennálló pénzintézet. Mindenesetre, hogy intézetünk flott és minden fennakadás nélkül dolgozhasson, első sorban is szükséges, hogy megfelelő visszleszámitolási összeköttetést szerezzünk magunknak a budapesti piacon és ennek elérésében méltóságos elnök ur közbenjárására és összeköttetéseire feltétlenül számítunk. Ha ezen összeköttetést e hó folyamán megszereztük magunknak, úgy az intézet rövid időn belül óriási mértékben felfog lendülni s akkor azt hisszük, hogy elnök urnak is igen kellemes pozíciója lesz. Melyek után maradtunk nagybecsű támogatására mindenkor számítva kiváló tisztelettel az Aradi hitelbank és takarékpénztár részvénytársaság Szántóh, Ujházy mp.”

(Az aranybánya finanszírozása.)

Fenti levélből látható, hogy én nemcsak nevemet adtam, amint Szántó igazgató az elnökségre való felkérésében óhajtotta, hanem egész hivatásszerűen és lelkiismeretesen csekély tudásom szerint igyekeztem ellenőrizni az ügymenetet és közreműködni az intézet hitelének emelése és fellendülésében, nem téve fel az intézet hivatalnokairól azt, hogy ekzsztenciájuk és becsületük feloldozásával hamis könyvelést vezessenek és engemet azáltal, mint a bankszakmában járattant, megtéve sszének. Így egész jóhiszeműleg igyekeztem nemcsak reazkomptot,

Az aradi ügyészség fogházában esücsülő Szántó Izidorról súlyos adatokat tartalmaz az a terjedelmes levél, amelyet ma kapott az Aradi Közlöny szerkesztősége Győrffy báró brádi aranybánya tulajdonostól. A báró elpanaszolja levelében, hogy az agyafurt „direktor ur” milyen ravasz módon hitegette őt, hogyan csalta zugbankjába s megtette az igazgatóság elnökének. Győrffy — a nyilatkozata szerint — csak azért vállalta el az igazgatóság elnöki tisztét, mert Szántó azt mondta, hogy Drechsel Béla báró lett a felügyelő bizottság elnöke.

Győrffy báró előadja még, hogy Szántó az ő aranybányájával is üzérkedett. Mindenáron részvénytársaságot akart összehozni a bányára egy millió korona alaptőkével. A részvény-aláírások azonban sehogy sem haladtak, s Győrffy báró megunva a direktor ur sok hazugságát, végre is megszakitotta a vele való összeköttetést; lemondott az elnökségről, ennek dacára azonban Szántó továbbra is bitorolta Győrffy aláírását s úgy látszik azt is meghamisította.

A báró leleplező levelét különben itt közöljük:

Győrffy báró panaszkodik.

— Szántó hazugságai és hamisításai. —

Tekintetes Szerkesztőség!

Becsés lapja folyó hó 16-án megjelent számában az „Aradi bankcsalók” című cikkében, az elnök-fogásban személyem is érintve lévén, bátor vagyok az igen tisztelt szerkesztőséget felkérni, kegyeskedjék az igazság érdekében és a valódi tényállás tisztázása végett alábbi közleményemet nyilvánosságra hozni.

Mindenek előtt szükségesnek tartom „Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság” ügyvezető igazgatója, Szántó Izidornak 1908. évi január 25-én az igazgatóság nevében hozzám intézett levelének másolatát beküldeni, melyből kitűnik, hogy illető egyén egy együtt történt utazás alkalmával történt futólagos ismeretséget arra kívánt kihasználni, hogy az általam teljesen ismeretlen bankja elnökéül megnyerjen, akkor a midőn én nemhogy pályáztam volna, de elfogadására is csak azon hazug fondorlása által birt reá venni, hogy Drechsel Béla báró a felügyelő bizottság elnöke s így annak szolid voltát nem volt szabad kétségbe vonnom a nélkül, hogy a jelzett elnököt ne sértsem meg. Így lettem én általa beugratva.

(Az első hazug levél.)

Itt közlöm Szántónak és a bank igazgatóságnak levelét:

hanem tekintélyes igazgatósági kollegákat is szerezni, hitelt adva a Szántó levelében írt mentségének. Tehát Wittich urnak is be kell látnia, hogy első ízben engemet ugratott bele az intézet elnökségébe azon messzemenő számításokkal, hogy egyrészt segítségével hitelt és igazgatósági tagokat szerezzen, másrészt, hogy hazugságok által és meg nem engedett uton bányáim finanszírozását megkísérelje, természetesen előttem úgy tüntetve fel magát, hogy nála nem előre kiszámított terv szerint, hanem a később, t. i. a békéscsabai bankok gyűlésén szerzett összeköttetései nyomán jött bányáim finanszírozási gondolatára, miután az összes délmagyarországi bankok képviselői megígérték, hogy részvényeket jegyeznek és jegyeztetnek. Ezzel a hazugsággal bírt reá a beleegyezésre, mit igazolok az idemásvolt levelével, amiből kitűnik az, hogy én abba mily jóhiszeműleg mentem belé. Levele ime így szól:

Arad, 1908. május 29-én. Sz. 408—908. Méltóságos Elnök Ur! Csatloltan küldjük a kért eredeti és másolati szakértői véleményt. Egyben kérjük a mellékelt alapítási tervezetet aláírni s a méltóságos asszonynyal és 2—3 jó ismerőssel aláírni szíveskedjék. Ennek megtörténte után a kinyomatás végzett birtokunkba juttatni kegyeskedjék. A békéscsabai körzet közgyűlésén mindannyian megígérték a jelen voltak, hogy részvényt jegyezni és jegyeztetni fognak. A délvidéki szövetség főtitkára különösen erősen exponálja magát a szóban forgó ügyben, így tehát biztos, hogy 1 millió koronával meg tudjuk alapítani a részvénytársaságot. A Ház és Földbirtokosok Hitelbankjától mai napig sem pénzt, sem váltót, a Hazai Banktól pedig választ egyáltalán nem kaptunk. Melyek után jegyzünk kiváló tisztelettel Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság Szántóh mp. Ujházy mp.

Az ügy egyszerre elaludt, a miből be kellett látnom, hogy Szántó urnak hozzám intézett fenti levele merő hazugságon alapult s így a dolgot nem is forszíroztam, míg 1908. év vége fele, a midőn személyesen Aradon találkozáva kérdést intéztem, hogy miben áll a bányarészvénytársasági ügy, mire ő azt felelte, hogy most folyik a jegyzés és rövid időn befejezést nyer és megfogjuk tartani az alakuló közgyűlést.

Szántó kijelentése után természetesen újból kezdettem érdeklődni az ügy felől és különösen aggályaimat fejeztem ki az iránt, hogy a részvényjegyzések után eső 30 százalék valóban befizettetett volna, mire ő a másolatban alább iktatott következő levelében határozottan kijelentette, hogy az nekem gondot ne okozzon, mert a 30 százalék tényleg be lett fizetve. A midőn a részvényesek névsorát kértem, avval mentette magát, a mi a hozzám intézett levélből látható, hogy még nem közölheti, mivel még egy kis akciót kíván kifejteni, de előre kíván megnyugtatóni, hogy a tekintetben is rendben lesz a jelzett napra. Tehát leveléből kitűnik, hogy a fiksirt és bánya finanszírozási ügyemre vonatkozó elkönnyelések tudatosan és beleegyezésem nélkül történtek, amire én később reá jöven, kijelentettem, hogy csakis átutalás után jegyeztethetem a céget, ami csakis azon esetben történhetik, ha a 30 százalék tényleg be lesz fizetve és miután az nem folyt be, sem átutalható, sem pedig általam felvehető nem lévén, a céget nem is jegyeztettem s így teljesen megszűnt Szántó további közreműködése. Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság és bányáim finanszírozása legkevésbé sincs összefüggésben s így újból is ki-

jelentem, hogy sem általam, sem pedig tudtommal más által ily címen sem befizetések, sem pedig általam kiutalt összegek felvétele nem történvén, azok elkönnyelése hamis adatokon kellett hogy történjék.

(Szántó megnyugtató.)

Szántónak aggályaimra vonatkozó levele a következő:

Arad, 1909. január 29-én. Méltóságos Uram! Folyó hó 27-én kelt nagybecsű sorait vettem és van szerencsém értesíteni, hogy az alakuló közgyűlésre vonatkozó meghívást még kedden délután elküldtük a Déva és Vidéke című lapnak. Nagyon esodálokodom tehát azon, hogy Méltóságod onnan azt az értesítést nyerte, hogy a hirdetést ők nem kapták kézhez. A lapnak kéziratunkat feltétlenül szerdán meg kellett kapni. Ujházy titkár urtól nyert értesülésem szerint méltóságos báró Drechsel ur is meg fog jelenni az alakuló közgyűlésen. Egyébként méltóztatásuk csak nyugodt lenni, mert a bejegyzéshez szükséges dolgokat magammal viszem és remélem, hogy e tekintetben simán fog menni minden. Az igazgatónak Méltóságod lesz szíves a saját részvényeiből egy-két darabot átengedni, különben ezt személyesen az alakuló közgyűlésen fogjuk elintézni. A 30 százalék részvénytőkének befizetése nem ütközik törvénybe, mivel mi azt tényleg befizetni fogjuk. A részvényesek névsorát még ma nem közölhetem, mivel ez irányban még egy kis akciót óhajtok kifejteni. De előre is megnyugtathatom, hogy e tekintetben is rendben leszünk a jelzett napra. Végül pedig kérem az elnök urat a % alá csatlolt nyilatkozatot aláírni és a méltóságos asszonynyal is aláírni szíveskedjék. Melyek után vagyok kész hiva és alázatos szolgálja Szántóh mp.

A birtokomban levő és az igen tisztelt szerkesztőségnek kíváratára bármikor bemutatható eredeti levelekből minden további kommentár nélkül világosan kitűnik, hogy Szántónak bányáim finanszírozási mahinációjában nemcsak nem vettem részt, hanem komolyan figyelmeztettem arra, hogy törvényellenes cselekményt ne kövessen el, s miután meg nem engedett uton kísérletezett, az összeköttetést úgy vele, valamint a bankkal elnöki állásomról való leköszönésem által végkép megszakítottam, még büncselekményeinek leleplezése előtt.

Midőn jelen soraim nyilvánosságra hozatalát kérem, a legőszintébb tisztelettel maradtam előre is köszönetem nyilvánítása mellett, készséges hiva Györfy Árpád báró.

Szántó Izidor, a sikkasztó.

— Az igazgatóság feljelentése. —

Az aradi Hitelbank igazgatósága ma délután az aradi királyi ügyészségnél feljelentést tett a bank letartóztatott vezérigazgatója ellen. Sikkasztással vádolja meg Szántó Izidort az igazgatóság azért, mert az intézet pénzt a maga céljaira fordította. Ezzel azonban még nem érte be. A sikkasztást csalással kombinálta. Mikor a bünygyi nyomozást az aradi rendőrség Szántó ellen megindította, ez ügyvédre gondoskodott. Zubor Gyula ügyvédet kérte fel jogi képviselőtérre, akinek tiszteletdíjából száz korona előleget fizetett ki Szántó. Mint ma kitűnt, ezt az összeget a bank pénztárából utalta ki, amihez joga nem volt, mert a nyomezat nem a bank, hanem a vezérigazgató ellen irányult.

Már az ügyvédi meghatalmazás kiállítása körül is egy súlyos beszámítás alá eső csalást követett el. A meghatalmazást aláíratta Wolf Béla igazgatósági taggal. Mikor az ívet eléje tette aláírás céljából, akkor az teljesen üres papíros volt s csak később írta rá Szántó a szöveget, melynek egyik passzusa a következő:

„Felhatalmazzuk Zubor Gyula ügyvéd urat, hogy az ellenünk folyamatba tett bűnygyben stb.“

Mikor ezt ma megtudták az igazgatóság tagjai, felszólították az ügyvédet, fizesse vissza a bank pénztárába a száz koronát, mert Szántónak nem volt joga, hogy a bank pénzéből fedezze a maga személyes kiadásait és a bank elleni bűnygyben, minthogy ilyen nincs — nem kértek képviselőt. Az ügyvéd megtagadta a pénz megfizetését, mert a meghatalmazás alatt Wolf igazgatósági tag neve is szerepel és Wolfnak cégjegyzési joga van. Minthogy Wolf sem volt hajlandó a száz koronát a pénztárnak megtéríteni, megtette az igazgatóság Szántó ellen a feljelentést.

A nem létező részvénytőke.

A közönség bizalmatlansága a bank iránt akkor nyert teljes reális alapot, mikor kitudódott, hogy Szántó a részvénytársaság alapítása körül nagyon is homályos manipulációkat hajtott végre. Az Aradi Közlöny sokszorosan beszámolt arról az odisszeáról, melyen a bank cégjegyzési kérvénye átment. Az aradi törvényszék nem jegyezte be a céget, mert a törvény által követelt harmadrésze az alaptőkének nem volt befizetve, illetve csak Kardosék bankja bizonyította a befizetés megtörténtét.

Most aztán kitudódik az is, hogy a szükséges összeg tényleg nem lehetett deponálva és ami készpénzben, akkor mint részvénytőke befolyt, az idők folyamán elkallódott.

Értéktelen részvények.

Hogy a szükséges harmadrész nem volt befizetve, azt fényesen bizonyítja az, hogy az igazgatóság a ma tartott rovincsolás alkalmával nem kevesebb, mint hatszázhetven darab részvényt talált egy szekrényben, melyek megvannak számozva, alá vannak írva, de névre kitöltve nincsenek. Ezek tehát el sincsenek adva.

Megirtuk már ezt akkor, mikor a budapesti Terézvárosi takarékpénztár kiküldöttjének, Löw Miklósnak a bankban történt felülvizsgálásáról számoltunk be. Szántó a kiküldött ama kérdésére, vajjon milyen jögon foglalkozott részvénytőke emeléssel, mikor még a régi részvények sincsenek mind eladva, kitérő választ adott; azt felelte, hogy hétszáz részvény van.

Mint most kiderült, a szekrényben van körülbelül hatszáz értéktelen részvénytőke.

De nemcsak ezek értéktelenek, hanem a készpénzen eladott és átvett részvények sem érnek egy fillért sem, mert mind közönséges hamisítvány. Szántó ugyanis nemcsak a mérleg alá, hanem a részvények alá is, Drechsel Béla báró nevét írta és minthogy a báró nem felügyelői elnöke a banknak, nem is írhatta alá a részvényeket.

Az eladott háromszázharminc részvény után be kellett volna folyni harminchéromezer koronának. Csak hogy ez az összeg nem készpénz, mert Szántó a részvények legnagyobb ré-

szét csak a bank adósainál tudta elhelyezni. Erre jellemző példa egy szegény postahivatalnoknő esete. Ötven koronát akart felvenni a bankból és Szántó csak oly feltétel mellett folyósította a kölcsönt, ha vesz egy részvényt.

Minthogy a szegény nő nagyon rá volt szorulva a pénzre, belement az üzletbe és kiállított egy százötven koronás váltót, a melyből a mai napig negyvenöt koronát törlesztett. Tehát a részvény ára még ma sincs kifizetve. Számtalan ilyen váltó van a bank tárcájában és ha majd a könyveket vizsgálja a törvényszék, ki fog derülni, hogy még a harmadrésnyi összeg sem folyt be a részvényekért.

A részvényesek legnagyobb tömege a legszegényebb néposztályból került ki. A vidéken szegény parasztok, kis tőkéjű szatócsok nyakába varrta Szántó a papirjait. A napokban egy szegény szakácsnő jelent meg a bank helyiségében és sirva, szitkozódva, átkozódva követelte vissza a részvények árát. Egy vidéki szatócs arra kérte levélben az igazgatóságot, hogy elsősorban a szegény sorsu részvényesek pénzét adja vissza a bank.

Zálogba tett zálogtárgyak.

Megirtuk, hogy a Hitelbank zálogintézetében elzálogosított ékszereket át akarja adni az igazgatóság az aradi Ipar és Népbanknak, hogy ezutón is pénzhez jusson. Az ez irányban megkezdett tárgyalások befejeződtek és ma reggel tíz órától este hat óráig tartott az elzálogosított drágaságoknak a Népbank zálogintézetébe való átszállítása és átadása. Assael József ékszerész, a Népbank becsüese felülvizsgálta a 153 tételben benyújtott ékszereket és azokért 4805 koronát utalt ki. Megjegyzendő, hogy ugyanannyi kölcsön összeget adott a Hitelbank a tulajdonosoknak. Kilenc százalék kamatot fizet a Hitelbank a kölcsönösszegért. Holnap folytatják a zálogtárgyak átadását.

A csókos város.

*
Egy délvidéki városban a vendégszerelő fővárosi művésznőt úgy ünnepelték, hogy a fél város véglegcsókolta a színház előtt.

A Nagy Művésznő, a tournée alatt
Egy incsi városkán is áthaladt.
Nyár derekán volt, mi se hitta Pestre,
Hát itt is vendégszerelt egy este.

Leadnak egy, két, három felvonást
Az ünneplő-láz nő szemlátomást,
Az izgalom végsőkig fokozódik
S végül, — ezt nem felejtí hódos-hóttig —
Mind körbe fogják, haza se eresztik
És libasorban, mind — csókolni kezdik
A színügyérek és a műtésztek,
Bakák, huszárok és a szanitészek,
Az ügyvéd és a doktor és a hentes,
A trafikos, ki színügyben benfentes,
Kis diákok és blazirt banklegények,
A városatyák és a megyevének,
A főkapitány és a tűz-parancsnok,
És ölelik kenyérdagasztó mancsok.
Csókol a boltos, puszil a mészáros,
A sarki hordár . . . Szóval, mind a város.
Már unja a rajongás sok jelét,
Hiába szól, hiába esd: „elég!”
„Ne haragudjen érte, hogyha vad,
De nálunk ez és időktől divat!”

„Vagy úgy? . . . Divatnak roppant helyre, bájos,
Sohse is hagyja abba ez a város.
De ha a csók ily hozzáférhető,
A jeggyel méri itt a jegyszédő,
Ha lepergett három-négy felvonás
A színésznek ajka a ráadás, —
Én egyet kérnék, tán meg nem ítélnék:
— A primadonna itten miből él meg?”
R.

NYÁR VAN.

Zivatar és szerelem.

*
Sétálva mentem. Ábrándoztam; az emlékek fájdalmasak voltak és akárhányszor kicsordult a könny szemeimből. Rettentő hőség volt; a porlepte ut valósággal égett lábaim alatt; a rétek virágai majdnem teljesen elszáradtak és a legkisebb szellő által nem mozgatott falevelek bágyadtan függtek le. A könyörtelen nap kinzott mindent és mindenkit.

Én huszonhat éves voltam és már öt év óta szenvedélyesen szerettem egy nőt, ki híven őrzött valami emléket, — nem az enyémet — az én szerelmemet csak nevette és gunyt üzött kétségbeesésből. Ott hagytam pályámat, lemondtam a tiszteletbeli díjtalan joggyakornoki állásomról, csak e könyörtelen szenttől ne kelljen távol, külön élnem; anyám, kit viseletem elszomorított, elhagyott és vidéki rokonaihoz ment lakni. Nem sajnáltam, nem sajnáltam semmit, még a gondolat is meghalt bennem; nem emlékeztem én másra, mint a boldog percekre, midőn vele ülhettem szemtől szembe, midőn először lángolt fel bennem az az érzélem, mely szívem felé kergetett minden vért. Őt ez mulattatta, örömet lelte benne, mint a gyermek a játékban. Nem mertem elutazni, de hiányzott belőlem az öngyilkos bátorsága is, eszem kóválygott, fejem szédült, egész lényem ingadozott.

De most elhatároztam, hogy végét kell vetnem mindennek. Elhatároztam, hogy elmegyek messzire, belevetem magamat a legveszélyesebb kalandokba, valahol talán csak elpusztulok; ám mielőtt távozom, még egyszer akartam látni, el akarom noki panaszkodni szenvedésemet; lelke hadd élveze még egyszer jelenléte varázsát, hadd nézzek még egyszer szemeibe, melyekben világot kerestem és — óh, fájdalom! — hiába kerestem; hadd halljam még egyszer édes csevegését, mely jobban elandalított, mintha az angyalok zenekarát hallanám. Oly szerelmes voltam, oly örült módon szerettem e percben, hogy legjobb lett volna itt a völgybe letennem magamat.

Föltekintve azonban, megpillantom kis nyári lakát; most már látnom kell, ha életembe kerül is. Futni kezdek és meg sem álltam, csak villájának erkélye alatt, hol ő a félig kinyitott ajtóban állva, elmerengve nézett a távolba és jelenlétemet észrevenni sem látszott.

Pár perc múlva alázatosan, önmegtágadással léptem be bizalmas kis szobájába, hol ő kerevetén ülve, gyönyörű karjait idegesen összefonva, kiáltá felém:

— Egy szót se szóljon, ne mozogjon, szenvedek, zivatar lesz és én irtóztató módon félek.

Midőn beléptem hozzá, nevetésbe tört ki, porral borított ruháimra mutat; két mértföldnyi utat tettem az égető nap hevében, hogy csak láthassam!

— Valóban, mondá, ön úgy néz ki, mint Don Quichotte a szélmalomharc után! Kétfélette le kabátját szobalányom által.

Az ég elsötétedett, komor fellegek száguldtak a láthatáron, az ébredő szél megrázza a faleveleket, széles nagy csöppek hullanak az ut porába, majd a menydörgés tompa hangja is megszólal a távolból.

Ő elhalványodik, félig felemelkedik fekvő helyzetéből.

— Mily jól tette, hogy eljött, mondá, meghaltam volna félelmemben.

Reszkettem az örömtől és lábaimhoz borultam.

— Drága angyalom, rebegém, itt vagyok mellette, ne féljen semmitől, hiszen olyannyira szeretem!

Az angyal türelmetlenül vállat vont.

— Ostobaságokat beszél, mi köze az ön szerelmének a zivatarhoz?

Épen felelni akartam erre, midőn egy irtóztató villám kettéválasztotta az egész menyboltozott és egetrázó menydörgés reszketteté meg a mindenséget.

— Zárja be az ablakot, kiáltott, bocsássa le a redőket, huzza be a függönyöket, meghalok . . .

És magánkivüli állapotban járt fel s alá a szobában.

Teljes sötétség volt. Csak a villám cikázó fényénél láttam szemeit, melyekből a rémület szólt, szétkuszált haját, lázasan emelkedő keblét, mely lihegett, mint a felriasztott kis madár; jéghideg kezeivel megragadta ujjaimat, én körülöleltem és nem hajtvaz az elemek tombolására, bevallottam neki szenvedélyemet, örült kinjaimat.

E pillanatban oly erőset dörgött, mintha a világ sarkaiból készülne kikökkenni; az angyal nagyot sikoltott és szívemre borult; magamhoz szorítottam, ajkaim ajkait keresték, ő nem utasított vissza, éreztem, mint reszket karjaimban és midőn a villám néhány lépésnyire tőlünk beütött egy fába, én nem gondoltam többé a zivatarra és ő nem félt már!

Ujra kisütött a nap, a virágok kelyheiben gyémántok miriádjai ragyogtak; ott térdeltem lábainál, kezemben tartottam kezeit, nem birtam egy szót sem szólni, a pillanat boldogsága elnémitott ép úgy, mint a multak szenvedése.

— Életem, mindenem, mondám neki, nem bírom szóval kifejezni, mit érzek most, amidőn öt évi szenvedés, annyi kin után végre megkönnyorültél rajtam; szeretsz te is, drága lelke és nem akarod megmondani?

És rózsás ajkairól, melyben még ott égett forró csókom nyoma, e válasz kelt:

— Édes Gyulám, minderről szó sincs; ha visszautasítom önt, ha [vonakodom, ön eltávozott volna és én nem akarok egyedül lenni, midőn kint zivatar van.
Fekete ördög.

VÁROS ÉS MEGYE

— A városi közvilágítás. A törvényhatóság utasította a tanácsot, hogy tanulmányozza egy városi villamostelep létesítésének módozatait s a tanács az üzemigazgatót bizta meg az idevágó adatok beszerzésével. Ismertettük Szathmáry Károly igazgató elaboratumát s már akkor elmondottuk, hogy a városra nézve rendkívül kockázatos vállalat sem tenné olcsóbbá a közvilágítást. Holnap a tanács rendkívüli ülésben foglalkozik ismét a közvilágítás kérdésével. Az aradi villamos részvénytársaság, melynek most nincs szerződése a várossal és amelynek árait akarta a közgyűlés a városi telep létesítésével befolyásolni, azzal a kérelemmel fordult a tanácshoz, hogy mielőtt a városi telep létesítésének kérdésében döntene, hallgassa meg a társaság újabb propozícióját, melyek mindkét félre a legkedvezőbb megoldást tartalmazzák. Tolnay Kornél, a társaság vezérigazgatója holnap Aradra érkezik és személyesen fog a tanácsülésen előadást tartani a kérdésről és egyszersmind előterjeszti a társaság ajánlatát.

HIREK.

A francia kabinet bukása.

A lemondott minisztérium.

Távirati tudósítás.

Arad, július 20.

Párisból táviratozzák: Közvetlenül a kamara ülészakának bezárása előtt, a Clemenceau kabinet ma váratlanul beadta lemondását, mert a tengerészeti költségvetés tárgyalásánál az ellenzék leszavazta.

A kamara mai ülésében a tengerészeti költségvetést tárgyalta. Ennél a tárcánál az utóbbi időben számos visszaélést derítettek fel és így történt, hogy az ellenzék roppant intrazigens álláspontot foglalt el a vitában. Ma volt a költségvetés felett a szavazás. A kormánypárt részéről 67-en hiányoztak, míg az ellenzék tömött sorokban jelent meg.

A kormány a szavazásnál 172 szavazattal, 212 ellen kisebbségben maradt. Clemenceau miniszterelnök és minisztertársai mindjárt a szavazás megtörténte után elhagyták a kamara tanácskozó termét, miközben az ellenzék tombolva ujjongott az eredmény felett.

A miniszterelnök nyomban minisztertanácsot hívott össze, amely csak az esti órákban ért véget. A minisztertanácsban a kabinet elhatározta lemondását és az arra vonatkozó okmányt nyomban alá is írták. Clemenceau elnök ezután a köztársasági elnöki palotába hajtatott és Fallieres elnöknek nyomban beadta a kormány lemondását.

Hogy az elnök a kabinet lemondását elfogadja-e, az még nem bizonyos. Tudvalevőleg, amikor Clemenceau elvállalta a kormányzást, kijelentette, addig marad helyén a kormány, amíg az új választásokat szociálisták nélkül és ellen, keresztül viszi. Nincs kizárva, hogy a kamara esetleges bizalmi nyilatkozata után a kormány az év végéig helyén marad.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 21-én az időjárás: meleg, elvélve csapadék, zivatarok.

— **Edwárd király Ischlben.** Bécsből táviratozzák: Edwárd angol király Marienbádba való utazásakor, augusztus 10-én, meglátogatja királyunkat Ischlben.

— **A német császár a hadgyakorlatokon.** Gross Mezeritsből jelentik: A közelgő nagy hadgyakorlatok alkalmára a városban igen élénk készülődés folyik s különösen Vilmos német császár látogatása elé tekintenek feszült várakozással. A császár ünnepies fogadásában az egész lakosság résztvesz és a közsegtanács legközelebbi rendkívüli ülésén állapítja meg a fogadás részleteit és teszi meg az intézkedéseket arra, hogy Vilmos császárnak a városba érkezése és az ottan való tartózkodása minél fényesebb ünneppé legyen. A városi daloskörök elhatározták, hogy a városban tartózkodó császár tiszteletére szerenádokat adnak. Az érdeklődés, a császár érkezése alkalmára máris akkora, hogy Gross-Mezeritsben valamennyi lakást kiadták.

— **A soborsini jegyző lemondása.** Az Aradi Közlöny néhány héttel ezelőtt megírta, hogy Szaif Zoltán soborsini körjegyző ellen néhány ellensége följelentést adott be úgy az alispáni hivatalban, mint a kir. ügyészségnél. Már akkor megírtuk, hogy a jegyző alighanem le fog mondani állásáról az üldözések miatt. Ez most bekövetkezett: Szaif beadta lemondását a radnai főszolgabírósnál. A lemondásról a körjegyző ezt mondta munkatársunknak:

— A lemondásomnak nincs nemzetiségi, vagy politikai oka. Egszerűen az történt, hogy az ellenségeim valósággal fölbujtották ellenem az egész község lakosságát. Ez az irnokaim néhány kisebb és nem hivatali szabálytalan cselekedete miatt történt. Lemondásomat a főszolgabírósnak még nem vette tudomásul. Annyit mondhatok, hogy ellenem tervszerű hajsza folyik, habár a vizsgálat teljes ártatlanságomat derítette ki.

A radnai főszolgabírósnál azt a fölvilágosítást adták a kérdésünkre, hogy a lemondás csak akkor intéződik el, ha a körjegyzőségbe tartozó községek is elfogadják azt.

— **Az új német kancellár királyunknál.** Bécsből táviratozzák: A Fremdenblatt írja: Az utóbbi időben ismételtelen felmerült az a hír, hogy Bethmann-Hollweg, az új német birodalmi kancellár a közel jövőben bemutatkozni szándékozik Ferenc József ő felségének. Bár erre vonatkozólag még nem történtek határozott intézkedések, e hírek mégis nagy a belső valószínűsége és az új birodalmi kancellár bemutatkozása ő felsége előtt talán szeptember havában meg fog történni.

— **Az aradi Kossuth-szobor leleplezését rendező bizottság részéről** az az óhaj nyilvánult, hogy a leleplezés idejére az új szoborral vonatkozásban álló aradi emléktárgyak készüljenek s hogy ez által az idejövő vendégek igényeit e részben is ki lehessen elégíteni. Az Aradi Kereskedők Köre ezt az óhaját pártolva elhatározta, hogy azon kereskedőket, a kik ily emléktárgyat készíttetni, vagy forgalomba hozni szándékosznak, e tervükben minden eszközzel támogat s módot fog keresni arra, hogy az idejövő idegenek figyelmét az ily emléktárgyakra és azok elárusítóira felhívja. A kiknek ez emléktárgyak megrendeléséhez akár az aradi Kossuth-szoborról készült felvételre, akár egyéb aradi jellegű díszítésre van szükségük, szíveskedjenek a kör titkári irodájához fordulni, a mely azt haladéktalanul rendelkezésükre bocsátja. Az Aradi Kereskedők Köre elnöksége.

— **Egy orvos fegyelmije.** Bajáról jelentik: Az itteni kerületi munkásbiztosító pénztárt ma utasította a budapesti állami központ, hogy súlyos visszaélések miatt két éve felfüggesztett Kazmann Oszkár dr. pénztári orvos fegyelmijét sürgősen tárgyalja le a fegyelmi választmány és már holnapra tűzze ki az ügyet, mely szenzációs előzményeinél fogva izgalmasnak ígérkezik.

— **A sikkasztó állomásfőnök.** Roboz Lipót, szőregi állomásfőnök ellen tudvalevőleg vizsgálatot indítottak azért, mert a pénztárában tizenkétezernél több korona hiányt találtak. Roboz Lipót akkor eltűnt Szőregről, azóta ismeretlen helyen tartózkodik, nem tudják, hogy a szerencsétlen bűnbe esett ember nem követett-e el öngyilkosságot. Roboz Lipót családja kifizette a 12.700 korona hiányzó pénzt, így a MÁV visszavonta Roboz Lipót ellen a följelentést. Valószínű, hogy az ügyészség is megszűnteti Roboz Lipót ellen az eljárást.

— **Mattasich Géza perujtása.** Budapesti tudósítónk jelenti: Mattasich Géza hosszabb idő óta huzódó ügyének újrafelvételét kérte. Ez valószínűleg meg is történik. Mattasich Géza és Lujza hercegnő most Berlinben élnek és egyik szállóban naponként találkoznak. Lujza hercegnő anyagilag szorult helyzetben van, mert csak tizezer frank havi jövedelme van, adósságának évi kamata pedig meghaladja a százezer koronát.

— **Házasságok.** Nagy Rózi irónőt, Nagy Géza és Polgár Sarolta leányát vasárnap délelőtt fél 11 órakor vezette Budapesten oltárhoz Pászthy Kálmán volt aradi honvéd huszárfőhadnagy. A fényes esküvői szertartás a Szent István-Bazilika egyik kápolnájában ment végbe. Násznagyok voltak: Gergely Miklós honvéd huszárnagy és Samarjay Sándor honvéd huszárszázados. Esküvő után a fiatal pár nászutra utazott az olasz tavakhoz. Pászthy Kálmán fia idősebb Pászthy Kálmán honvédhúsár ezredesnek.

Róna Lajos, kiváló kollégánk, „A Nap” belső munkatársa, volt aradi hírlapíró, augusztus hó 1-én házasságot köt Szegeden Rosenfeld Olgával, Rosenfeld Nándornak, a Szegedi Közüti Villamos Vasut vezérigazgatójának bájos és művelt leányával.

— **Száz hamis váltó.** Szombathelyből táviratozzák: Vasvárott nagyarányú váltóhamisítás nyomára jöttek. Szuper József, gazdag szőlőtelepítőnek kiadva magát, a vasvári járásban számos parasztot hamis váltókkal behálózott. Eddig több, mint száz hamis váltónak jöttek nyomára. Szuper megszökött, de a vasuton letartóztatták és most fogva tartják.

— **Eljegyzés.** Schneé Mór Aradról eljegyezte Márton Mayer nagyváradi iparos kedves leányát, Reginát.

— **Kell Manó cég ajánlja párisi divat különlegességeit.** Telefon szám 673 131

— **A sintérlegény, a nő és a kis kutya.** Szegedről írják az alábbi, igazán botrányos esetet: Parázs kis botrány játszódtott le ma reggel az Iskola-utcában, még hozzá egy rendőrnök a szemeláttára. Egy urinő haladt kis ölével az utcán, mikor a gyepmesterlegény jött vele szembe és rátámadt durva módon a nőre, hogy adja át a kutyát. Ez természetesen nem tette, annál kevésbbé, miután az adóbárca is a nyakán volt a kutyának, meg aztán, ha a kutya a gazdájával, különösen ölben sétál, azt nem tartozik átadni. A sintérlegény erre a hurkot a nő karjára vetette, annál fogva a szó szoros értelmében fogva tartotta és követelte a kutyát. — Ekkor már egész csöndület támadt és egy rendőr is mutatkozott, ki hosszasan gondolkozott azon, hogy mit tevő legyen. A nő kezén a hurok ezalatt valóságos véres karikákat vágott, de a kutyát csak nem engedte el s e felett valóságos dulakodás támadt. Végre néhány peronyi gondolkodás után és néhány uriember erélyes közbelépésére a sintérlegény eleresztette a nőt és a rendőr felírta a neveket.

— **Szöknek a katonák.** A budapesti főkapitányságra nap-nap után érkeznek hadtestparancsnoksági jelentések szolgálatból elsökött katonákról. Különösen az ungvári 65. gyalogezrednél öltött a szokás hatalmas méreteket, ahonnan az elmúlt héten összesen 79 ember szökött meg. Az összes hadtestparancsnokságok területéről pedig összesen 130 katonaszökevényt jelentettek fel. Legnagyobb részük magával vitte egyenruháját is, miáltal lopást követtek el. Minthogy valószínűnek tartják, hogy uttlevelet fognak kérni, a budapesti rendőrségnél kérték letartóztatásukat.

— Gorkij kiutasítása Nápolyból. Néhány lapban megjelent az a hír, hogy Gorkijt kiutasították Nápolyból. Ezt most megerősítik. Az olasz hatóságok tegnapelőtt felszólították, hogy azonnal hagyja el Nápolyt és környékét. A kiutasítás az orosz titkos rendőrség közbenjárására történt, mert megállapították, hogy Gorkij orosz anarkistákkal komplotot szőtt a cár ellen.

— Álgróf a fogházban. Az Aradi Közlöny néhány héttel ezelőtt megírta, hogy Szegedről megszökött Blum Vince, aki külföldi cégektől sok ezer koronát csalt ki azzal a fondorlattal, hogy neki Szegeden nagy áruháza van. Most a gazembert Szentesen elfogták. Kiderült, hogy pár hete Aradon is járt, de innét hamarosan eltűnt. Blum legutóbb grófnak adta ki magát és ezen a réven is csalt.

— Kéjgyilkosság. Székesfehérvárról táviratozzák: A fejérmegyei Alsónikola nevű pusztán egy buzakereszt alatt, egy megcsonkított női hullát találtak. Megállapították, hogy az áldozat Katona Rozália 43 éves asszony, akit Pozsonyi Lajos 21 éves székesfehérvári legény késszúrásokkal ölt meg, miután előzetesen merényletet követett el ellene. A kéjgyilkost letartóztatták.

— Az önkénykedő főkapitány. Megírtuk, hogy Végh Gyula, Debrecen város főkapitánya letartóztatta Györffy Miklós báró debreceni hordógyárost, mert az utcán békésen beszélgetett. A főkapitány így adja elő a különös botrányt:

— Az a Györffy az oka mindennek. A rendőrség nemrégiben rendeletet adott ki, hogy tilos az utcán többeknek hosszasan megállni, mert a forgalmat nem szabad megakadályozni. Erre a tilalomra figyelmeztette Györffyt egy rendőr, akit a báró (mert tényleg báró a báró) durván elutasított. Épen arra jártam én s mikor figyelmeztetésemre Györffy gorombászkodni kezdett s igazolni magát nem akarta, bekísértettem a főkapitányságra. Nem tartóztattam le s ha a báró ur ott helyben igazolja magát, nem is történt volna semmiféle incidens. Meg kell jegyeznem, hogy a báró egy cselédleánnyal beszélt az utcán s a társalgást oly széles mederben folytatták, hogy egészen elállották a járó-kelők útját.

— Rabló cigányok egy takarékpénztárban. Kőszegről táviratozzák: A senyeházai takarékpénztár helyiségébe ma éjjel rabló cigányok betörték és az összes pénzt elrabolták. A rabló cigánybandát a csendőrség elfogta.

— Nagy lopások egy gyárban. Pozsonyból táviratozzák: Az itteni posztógyárban nagy lopásoknak jöttek a nyomára. A gyári munkások tizenkét éve dézsmálják a posztóraktárakat. A lopott áruk értéke meghaladja a száz ezer koronát.

— Megrágott hulla. Kolozsvárról írják: Borzalmas ügyben tartott tegnap helyszíni szemlét a rendőrség. A Nyul-utca nevű sikátor egyik nyomoruságos kis házában folyt le a helyszíni szemle. Itt lakott Dávid János favágó egy Györgyiczka Anna nevű nővel közös háztartásban. A hatvanéves öreg ember hat hete beteg feküdt egy másfél méter széles és három méter hosszú házban, piszkos, bihetetlen nyomoruságban. Három felnőtt fia és hites felesége is van, ezek azonban elhagyták és nem segítettek. Tegnap reggel nyolc óra tájban meghalt az öreg és balkezes felesége elment, hogy értesítse a fiukat. Tizenegy órára tért vissza, addig rázárta a hullára az ajtót. Mire visszajött, borzalmas látvány várta a nyomoruságos hajlékban. A hullát patkányok lepték el és a koponyájáról a sző szoros értelmében minden húst lerágtak. A rendőrség a bonctani intézetbe szállíttatta a borzalmasan megcsonkított hullát.

— Siegel Elza gyilkosa. Londonból írják: Itt a leghatározottabb formában híresztelik, hogy Lin Leon, Siegel Elza gyilkosa Londonba érkezett. A rendőrség a kínai korhelytanácsokat, amelyek nagy számban vannak ott szigorú felügyelet alatt tartja. Azonban nem valószínű, hogy reá bukkannak. A helyiségek kívülről észre sem vehetők, belül pedig csupa földalatti járásokból, titokzatos kamrákból és különös fülkékből áll. Ezekben a helyeken történt, hogy egy matrót két fehérbőrű nőnek a kitartottja, legyilkolt. Vizsgálatnál kiderült, hogy ezek a leányok ópium-ivók voltak.

Budapesti tudósítónk jelenti: A newyorki rendőrségtől ma érkezett meg Lin Leon köröz levele a budapesti rendőrfőkapitánysághoz. A köröz levele igen érdekesen mondja el a gyilkos nacionálját és személyleírását és vagy huszféle néven ismerteti Lin Leont.

— Abdul Hamid beteg. Mig Abdul Hamid ex-szultán, mióta Szalonikiban, az Allatini villában tartózkodik, állandó jó egészségre örvend, addig a környezete, de leginkább a három hölgyének egészsége, többnyire változó és ezért többször veszik igénybe az orvos segítségét. A minap is a villa rendes házi orvosát, egy tapasztalt katonarost, sürgősen hívatta a szultán első feleségéhez, ki megbetegedett. Erről a látogatásról az orvos több érdekes dolgot mondott el az Echo de Paris című francia lap tudósítójának.

— Nem az első eset — beszélte az orvos — hogy az Allatini-villába hívtak. Többször megtörtént, hogy a fiatal hercegeknek, majd az ex-szultán feleségeinek volt szükségük orvosi tanácsra. Rendszeres orvosi vizsgálatról azonban szó sem lehet, mert míg a fiatal hercegeket színről-színre láthattam, addig a három hölgyeket látatlanban kellett gyógyítanom. A fő-eunuch egyszerűen előadta a tüneteket és nekem ez előadás után kellett megállapítanom a diagnózist. Tegnap azonban kijelenttem, hogy látatlanban többé nem gyógyítok, mert a közölt tüneteket olyan zavarosnak és ellentmondóknak találtam, hogy azokra nem alapíthattam diagnózisomat. Komolyan kell tartanom attól, hogy az olyan ember szava, akinek sejtelve sincs az orvosi tudományról, tévedésbe ejthet. Kijelenttem tehát határozottan, hogy diagnózist csak rendes orvosi vizsgálat alapján állíthatok föl. Az az eunuch, aki előtt ezt a kijelentésemet tettem, távozott, de nemsokára egy hölgygel tért vissza, akinek az arca oly sűrű fátollal volt eltakarva, hogy vonásait nem lehetett megismerni. Az ex-szultán első felesége állott előttem. Miután hódolattal köszöntöttem a beteget, fölkertem, mutatná meg a nyelvét. Ennek a kérésnek habozás nélkül eleget tett, de a mikor a pulzusát akartam megvizsgálni, észrevettem, hogy tétoz, miközben félénken tekintett az ajtó felé. Megértettem; azt akarta jelezni, hogy figyelnek rá, én azonban mintha észre sem vettem volna, megismételtem kérésemet. Erre azután felém nyújtotta a kezét, amelynek hamarosan kitapintottam a pulzusát. Az orvosi vizsgálat ezzel véget ért.

— Borzalmas gyilkosság. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma borzalmas gyilkosság nyomára jöttek Erzsébetfalván. A Géza-utcában épülő ház egyik gödrében egy 12 éves, Császi Ferenc nevű fiú hulláját találták meg. A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlen fiút előbb megrottották, azután megfojtották és a gödörbe dobták be. A gyilkost keresik.

— Arató-sztrájk. Makóról táviratozzák: A csanádi püspökség lellei birtokának ugynevezett Sándor-majorjában arató-sztrájk tört ki. A kevéssel előbb történt jégverés következtében 42 arató csak azzal a feltétellel akart munkába állani, ha újabb szerződést kötnek velük. Theisz Géza főszolgabíró kiment a helyszínére s felszólította a munkásokat, hogy jogtalan cselekedetükkel ne kényszerítse arra, hogy karhatalmat vegyen igénybe. A felszólításnak meg lett az eredménye; a munkások lemondtak követelésükről és újra munkába állottak.

— A Vadászkiért vendéglőben, amely még a Kovács és Novotni tulajdona, augusztus 1-ig renoválási munkálatok folynak az étteremben. Emiatt augusztus 1-ig a kertbelyiség áll a publikum rendelkezésére.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

Haragszom rád...

A kisleány becsülete.

Egy alig nyolc éves kis leány állott ma, mint panaszos a bíróság előtt. A vádlott egy tíz éves fiúcska volt, aki elkövette azt a hallatlan bűnt, hogy megrágalmazta játszótársnője női becsületét. Az ügyet a budapesti gyermekbíróóság tárgyalta, amely nemrég azzal a kéréssel fordult a lapok szerkesztőjéhez, hogy a kiskorú bűnösök neveit ne írják ki.

Wiener bíró felszólítására a panaszos leányka, elég értelmesen, a következőképp ismertette panaszát:

Együtt játszottunk az Amazon-utca melletti téren. A Károly volt a papa, én pedig a mama. Alig játszottunk néhány pillanatig, midőn rámtámadt.

— Hogy merted túrni, hogy a Feri megcsokoljon, — mondotta. Tudtam rólad, hogy rossz leány vagy, de most már látom, hogy szeretőd is van. Pfüj, szégyeld magad.

— Én sirva fakadtam, de ő tovább szidott. Elnevezett mindennek és ráadásul megcibálta a hajamat. Én elmondottam az esetet a mamának, aki ügyvédnek adta át a dolgot.

— Kívánja a vádlott megbüntetését? — kérdezte a bíró.

— Hogyne. Az én becsületem nem arra való, hogy labdázzanak vele, — felelte erélyesen a leány.

— Nos, mit szólna a vádhoz, — kérdezte most már a bíró a fiutól.

— Azt, hogy én saját szemeimmel láttam, hogy az Ilus csokolódozott. Már pedig ez nem ilik. Az én hugom már nagy leány s amikor a mamám rajtakapta, hogy csokolódozik, még különbeket mondott neki.

— De neked mégsem lett volna szabad az Ilust így megsérteni.

— Hogy ne lett volna szabad, hisz én az ura voltam. Tessék kihallgatni a Weisz Rudit, ő esketett bennünket össze. A feleségemnek csak szabad megmondani a véleményemet.

— Ha nagy leszel, — mondta a bíró, — szabad, de ilyen gyerekeknek, mint te vagy, jól kell magát viselnie, mert másképp börtönbe kerülsz.

— Igen, tessék csak őt becsukatni. Megérdemli, — szolt közbe a leány.

A bíró azonban a megtorló büntetés helyett a megoldás azon módját választotta, hogy kibékitette a két gyereket. A fiú nagy dacosan, ökölbe szorított kezekkel, halk, de mérges hangon bocsánatot kért, a leány pedig megbocsátott s a bíró az eljárást megszüntette.

A fiú kint a folyosón jól hátbavágta a leányt és elfutott.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, július 20.

Az aratási munkálatok serényen folynak. Egyik-másik helyen a próbacséplést megejtették, az eredmény eltérő, azonban eddig jobbdára kielégítő.

Ezen körülmény a gabonaüzlet irányzatában is kifejezésre jut, mert lanyha. A mai hozatal oly kicsi volt, hogy számbeli adatokat sem hozhatunk, az emberek az aratással vannak elfoglalva.

Névleges jegyzés:

— mm. buza (ó)	15:00—15:50
— mm. tengeri (ó)	7:10—7:20
Rozs (ó)	9:50—9:60
Zab (ó)	8:40—8:50
Árpá (ó)	8:10—8:20

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 20.

Amerika 3/4-el olcsóbb. Kínálat, vételkedv kielégítő.
15 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az arak 50 kilónként számítva:

	Dél zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.90—6.91	6.90—6.91
Buza 1909 októberre	13.7—13.86	13.78—13.79
Buza 1910. áprilisra	14.0—14.07	14.—14.01
Rozs októberre	10.02—10.03	9.96—9.97
Zab októberre	7.61—7.62	7.59—7.60

Zárul 5 órakor

Utóközde üzletelen.

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 20. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 142—143 fillérig; fiatal közep páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 143—144 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 144—145 fillérig.

Sertéslétszám: július hó 16. napján volt készlet 30146 darab, július 17. napján folhajtott 108 darab, július 17. napján elszállított 397 darab, július 18. napjára maradt készletben: 29,857 darab.
A hízott sertés üzlet irányzata vevők nyugodt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A vérszerződés. Nem közölhető.

IDEGENEK ARADON.

— Július 20. —

Fehér Kereszt szálloda. Rambald Attalis ügynök Bécs. — Schonnebenne Ernő kereskedő Hamburg. — Deutsch Lipót utazó Budapest. — Szántó Lajos utazó Budapest. — Pillit J. dr. orvos Nagykanizsa. — Komjáthy János szinigazgató Brassó. — Nagel Manó mészáros Lugos. — Fometesu János dr. honvéd ezredorvos Oravica. — Politzer Dezső ügyvéd Makó. — Szász Sándor utazó Makó. — Kelemen László Pécska. — Frank Arnold utazó Bécs.

Központi szálloda. Papkarin felügyelő Lugos. — Mártonfy Márton m. kir. udvari tanácsos Budapest. — Crist Richárd kereskedő Budapest. — Gondi Sándor tanár Debrecen. — Deutsch Arthur utazó Budapest. — Földes Gyula honvédorvos Kézdivásárhely. — Kont Dezső utazó Budapest. — Fodor István dr. ügyvéd Battonya. — Faragó Jenő utazó Budapest. — Fuchs Ignác utazó Budapest. — Beck Jakab utazó Budapest. — Szalay Dezső műszaki tanácsos Budapest. — Rolitek Sándor utazó Nagyvárad. — Thienfeld Milán utazó Budapest. — László Gyula színművész Budapest. — Malagorszki József kereskedő Lugos.

Vass szálloda. Braseh József kereskedő Sajó. — Steiner Adolf pincér Temesvár. — Eikner Samu utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Virágh Sándor kőjegyző Petris. — Kalmár Lajos kereskedő Szeged. — Rajky Antal kántortartó Dombegyháza. — Rosenberg Dezső pincér Temesvár. — Özv. Tamosy Gézáne magánzó Szeged. — Karácsonyi Sándor dr. ügyvéd Pécska. — Weisz Alfréd utazó Temesvár. — Hönig Gyula kereskedő Almásalcsil. — Schwartz Samu kereskedő Makó. — Kirs Klára és Katica tanítónők Kiskunhalas. — Vaja Kálmán magánzó Seprős. — Vaja Károly magánzó Seprős. — Fabók Mayer kereskedő Csernovitz.

Augusztus 1-én,

vasárnap lesz az aradi nyomdászok által rendezendő nagy néptünemény, ahol versenyek, kabaret, tűzjáték stb. és este táncvigalom lesz. A néptünemény a városliget összes helyiségeiben lesz megtartva.

NYÁRI SZINHÁZ.

Szerda, 1909. július hó 21-én:

Tapolczay Dezső és Vendrey Ferenc felléptével

Mozgó fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Fordította: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Kapoor Kálmán Tapolczay D. Kázár Vilma Molnár Ilona.
Mariska, neje Körössi Juci. Kajan Tibor Vendrey F.
Göncs Bálint Várnay Jenő. Menszky Deli Lajos.
Róza, neje Benkőné. Ladányi. Paludi K.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. július 21-én, szerda:

1. Hajókeresztelés. Természet után. — 2. Hamis asszony. Bohózat. — 3. A vörös kísértet. Dráma. — 4. Ceylon. Természet után. — 5. A k's hajóinas. Előkép. — 6. A megboldogult feleség. Bohózat. — 7. A vadászjegy. Bohózat. — 8. Velencei dráma. Dráma. — 9. Egy a többért. Humoros.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Mélyen tisztelt vendégeimnek van szerencsém szíves tudomására hozni, hogy a

Gambrinus-hoz címzett vendéglőmet

a mai napon **adtam**

Nem mulaszthatom el, hogy azon rokonszenves támogatásért, amelyben részem volt, az igen tisztelt vendégeimnek, ismerőseimnek és jóbarátainak hálás köszönetet mondjak.

Egyben kérem igen tisztelt vendégeimet, hogy utódomat, akinek üzletét **Novotny Lajos** jónévű aradi vendéglős fogja vezetni, hasonló meleg pártfogásban részesíteni kegyeskedjék.

Tisztelettel

Kánya Géza,

a Városi-sörészarnok tulajdonosa.

A mai napon

Kánya Géza urnak

a Gambrinus-hoz címzett vendéglőjének vezetését **átvettem**.

Ez alkalommal nem mulaszthatom el, hogy azon igazán rokonszenves támogatásért, amelyben éveken át, mint a **Vadaskürt**-sörészarnok volt társtulajdonosa igen tisztelt vendégeim, ismerőseim és jóbarátaim részesítettek, hálás köszönetet ne mondjak.

Egyben mély tisztelettel kérem a nagyrődemű közönséget, hogy új vállalkozásomban támogatni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Novotny Lajos.

MEGLEPŐ VÁLTÁCSODALMOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

GYÓGYVIZ

zel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál oalamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél Aradon.

5841

Sziwarka hüvelyek nagy választékban.

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek

részére

2096

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában

kaphatók.

Julius 1-én

életbe lép az új bortörvény!

Borvilvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papiros, írószer és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz.

Teljes tisztelettel:

Szilágyi és Társa

ARAD, Boros Béni-tér 22. sz. (Goldschmidt-ház.)

556. TELEFON 556.

Aradváros belterületén házhoz szállítunk: 100 kgr. kömentes, darabos meszet ... K. 3-20 árban. Teljes kocsirakomány megrendelésénél fenti árból 10 százalék engedményt nyújthatunk, **miután kartellen kívül állunk.**

Feltűnő újdonság!

DELICEMinden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhat.**SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.**

Magyar forrás. Húgyhajtó és Húgysavoldó Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta ízű, természetes szénsavban gazdag, bór és dus Lithion-tartalmu ásványvíz, nincsen kellemetlen mellékíze.

Gyógyi ó és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségekben, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztő szervek hurutos bajainak gyógyítására. 1726

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat

Kütfelügyelet és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferenc József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is.

Telefon

Telefon

Eperjesen: 74.

Budapesten: Igazgatóság: 111—93.

Kapható mindenütt.

Vezérképviselet Arad és vidéke részére: Havas Ármin, Főutca.

Nyomdai gépekhez

egy 6 osztályt végzett fiu
tanulóul felvétetik.**Tyúkszemétől**

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használatával, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáraitja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskáknak még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. — Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt 1 korona.

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi ovyszer a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben.

20960—1909. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az 1909. évre elkészített I. és II. oszt. kereseti adó kivétési lajstrom f. évi július hó 15-től a város adóügyi osztályánál 8 napi közszemlére van kitéve.

Erről az adóköteleket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásait és pedig:

a) azon adóók, kik az illető kivétési lajstromban tárgyalt adó-nemmel már a múlt évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivétési lajstromban megállapított adóval a kivétel évében első ízben rovatnak meg. adóartozásukat az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi tanácsnál előterjeszthetik.

Arad, 1909. július hó 6-án.

A városi tanács

19723—1909.

Tervpályázat.

Arad szab. kir. város közönsége a közgyűlésnek 17964 456—1909. sz. határozata alapján pályázatot hirdet a felsőtemetőbe vezető bejáró kapu tervének az elkészítésére a következő feltételek mellett:

1. A pályázatban csak aradiak vehetnek részt.

2. A pályázat tervei 1:20 méretben készítenők — plasztikus mintánál 1:10 a méret — azonkivül magában kell foglalnia egy alaprajzot, első, hátsó és oldal-homlokzati rajzot, keresztmetszeti rajzot és végül előmértetes részletes költségvetést is

Tájékoztatóul szolgál még, hogy a kapu nem elzárásra, hanem a bejárás hangsúlyozására szolgál és hogy az építési költség legfeljebb 10000 korona.

3. A névaláírással ellátott pályázati tervek legkésőbb 1909. évi október hó 1-én déli 12 óráig a polgármesternél nyújtandók be. Későbbben érkezett pályaművek nem fogadtatnak el

4. A bírálóbizottságot a törvényhatósági bizottság állítja össze.

5. A pályadíj 150 korona az elsőnek és 100 korona a másodiknak.

A díjazott tervek a város közönsége tulajdonává lesznek, melyekről szabadon rendelkezik.

6. A bírálóbizottság a beérkezett tervekről 14 napon belül dönt, jogában van azonban a város közönségének, ha a pályázat nem kielégítő, azt részben, vagy egészben visszavonni a pályadíjakat és esetleg új pályázatot rendelni el.

7. A bírálóbizottság döntés előtt az összes pályázatokat közszemlére állítja ki.

8. Mindkét pályázatra ezen szabályzat megállapításai érvényesek.

Arad, 1909. évi június hó 26.

A városi tanács

21010—1909. sz.

Hirdetmény.

Az 1909. évi június hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírásai jegyzék 6 drb. ivét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1909. évi július hó 15-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnek közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Schwartz Márton, Lészai Sándorné, Vannay Károlyné, Dragomir Gyula, Engi Pálné, Kolb János, kik italmérései engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban ki-tüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1909. évi július hó 9.

A városi tanács.

20698—1909. sz.

Hirdetmény.

Értesítjük az érdekelteket, hogy a borhamisítás és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t. c. 14. §-ában előírt bor-nyilvántartás vezetése tárgyában folyó évi május hó 28-án 64200—VIII. 2. szám alatt kiadott rendelet 2. pontja értelmében a bor-nyilvántartási füzet vagy könyv az illetékes községi előjáróság (városban a polgármester vagy helyettese) által le kell bélyegeztetni.

Arad, 1909. július 2.

A városi tanács.

Arad. szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

11419—1909. kb.

Hirdetmény.

Közhírré tételük, hogy Aradon 1909. évi július hó 2. napján fel-fogott egy drb. sertés mint gazdátlan jószág folyó évi július hó 23-án d. e. 8 órakor az óvartéri állatvásártér bejárójánál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért eladni fog.

Arad, 1909. évi július hó 10-án.

Sarlott,
főkapitány

9561—1909. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757-403/1884. számú szabályrendelet 5. §-a értelmében felhívom a ház- és telek tulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az asfalt burkolattal ellátott gyalogutat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra között meglocsolni, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alapján szigorúan büntetett fog.

Arad, 1909. évi május hó 5-én.

Sarlott,
főkapitány

APRO HIRDETÉSEK

Akinek

ismeretség híján

háztársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszóra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
teket,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbe vétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

Fekete Pianino

butor is, sürgősen eladó. Deák Ferenc-utca 33. 2708

Főnökök figyelmébe!

Irodai teendőkhöz teljes jártasságú biró magánhivatalnok, ki 15 évig budapesti nagy cégeknél volt alkalmazásban, szerény feltételek mellett azonnali belépéssel állást keres. Szíves megkeresések "Török" jelige alatt a kiadóba kerülnék. 2709

Diaphania

(ablaküveg-papír) legújabb mintákkal nagy választékban kaphatók Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 178

Eladó szőlő.

Világoson. A 12-ös motoros megállótól 5 perc. Kb. 5 kataszt. hold, rajta borház teljes felszereléssel. Szép új nyaraló; alatta fugázott kőpince teljes berendezéssel. Minden szükséges eszköz a szőlő- és borkészítéshez — Jutányos ár! Györke Lajos tanár, Brassó. 2569

Eladó.

Orpington-csirkék. Erzsébet-körút 41. sz. 2690

Sürgősen eladó magánlak.

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2679

Papírkalapoknak

való krepp- és selyempapírok nagy választékban. Aradi felvételi és egyéb képes levelező-lapok nagyban és kicsinyben. Irodai cikkek, valamint üzleti könyvek kitűnő minőségben. Névjegyek és nyomtatványok. Egész könyvtárak vétele. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése Aradon. Telefon 385. 262

Fényképeszteti cikkek.

Bármely gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképeszteti lencsék bármely minőségben, s az összes fényképeszteti kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképeszteti cikkek gyári rakára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kíváncsira ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Eladó szőlő

Magyarádon egy magyar hold kiterjedésű szőlő kolnával, kitűnő fekvésű 6000 koronáért eladó. Moldovan Tivadar Szintye. 2695

Hirdetmény.

Néh. Spitzer Ignác tulajdonát képezett a Balta Mika (Rendetlen) dűlőben fekvő mintegy 360 magyar holdat (a 1100 ööl) kitevő pusztát és rajta levő épületeket egy egészben az aradi íz. hitközség aláírt végrendeleti végrehajtókkal egyetemben haszonbérbe adja 1909. évi október hó 1-től kezdődőleg 1. azaz tízenkető egymás után következő évre.

A vonatkozó szerződési feltételek az aradi íz. hitközség jegyzői hivatalában megtekinthetők.

Az ezen pusztán haszonbérbe venni szándékozók felhívtnak, hogy zart ajánlatukat legkésőbb 1909. évi július hó 27-ik napján déli 12 óráig az aradi íz. hitközség elnökéhez nyújtsák be. Később érkezett vagy hiányosan felszerelt ajánlatok nem vetetnek figyelembe. Utóajánlat nem tehető.

A beérkezett ajánlatok előtt az aradi íz. hitközség közgyűlése 1909. évi július hó 29-ik napján déli 5 órakor határoz. A közgyűlés nyilvános.

Ajánlattevők tartoznak bánatpénzzel előzőleg 6000 korona óvadékot készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban az aradi íz. hitközség pénztáránál letenni és az erről nyert letéti nyugtát az ajánlatba csatolni.

Ajánlattevő kijelenteni tartozik, hogy a szerződési feltételeket ismeri, azokat mindenekben elfogadja és a haszonbérleti szerződést aláírja.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, továbbá oly ajánlatok, melyekben javítások fordulnak elő, vagy nem az egész területre, hanem csak annak egyes részeire térnek, vagy a kitűzött határidőn túl érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg táviratilag érkeznek, vagy melyek mások ajánlataikhoz százalékos árleengedéseket tartalmaznak, vagy melyek mellett a bánatpénz letételére vonatkozó nyugta nincs csatolva, mint a feltételekkel ellentézők, nem vetetnek figyelembe.

Fen tartjuk azon jogot, hogy a tett ajánlatokból azok Aradra tekintet nélkül szabadon választhassunk és hogy azon esetben, ha jelen versenytárgyalás kedvező eredményre nem vezetne, valamennyi ajánlatot visszautasíthatunk.

Az el nem fogadott ajánlatokat és ezek bánatpénzét az aradi íz. hitközség pénztári hivatala 1909. évi július hó 30-ik napján szolgáltatja vissza.

Arad, 1909. július 14.

Az előjáróság.

Ottenberg Tivadar, Dr. Schuster Henrik, néh. Spitzer Ignác végrendeletének végrehajtói. 2693

3824-1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Styef Juoné szül. Balta Márta végrehajthatónak Styef Juon végrehajtást szenvedő elleni 120 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, az aradi kir. törvényszék, illetve a világi kir.

járásbírósa területén levő, Kovaszinc községben fekvő és a Kovaszinc 110. sz. tkvi A. + 1 sor 5916 hrsz. szőlőre 40 kor., a 318. sz. tkvi A. I. 2-7. sor a. felvételt egy negyed földre és kenderföldre 1106 kor., az 1909. sz. tkvi A. I. 1-7. a. felvett ház és kenderföldre és 1/8 földre 1429 kor., az 1864. sz. tkvi A. I. 1 5. a. felvett 1/8 ad földre 955. kor. és a 735. sz. tkvi A. + 2. sor 5945. hrsz. szőlőnek 136. a. hányadára, vagyis az egész 1/8 részére 53 kor. és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1909. évi augusztus hó 13-ik napján déli 9 órakor Pankota község házában megrendelt nyilvános árverésen megállapított kikiáltási ár 2/3-án alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bánatpénzzel készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeriumi rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni, az árverési vevő tartozik nyomban a bánatpénzt a vételár 10%-ig kiegészíteni.

A világi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Világoson, 1909. évi május hó 28-án.

Povolni,
kir. járásbíró.

2705

Atadó

visszavonulás miatt a Thökölly Imre utcában negyven éve fennálló

Landau-féle 2707

vegyeskereskedés

mindennemű engedélyekkel.

Bővebbet az átadónál.

Alkalmi vétel:

Alsó lepedő varrás nélkül frt. 1.20

Remek szép zephyrek,
jól mosható, 16 é. 19 krajcár.

Maradék himzések és csipkék félárban

Napernyők és esernyők igen olcsó árakban.

HOFFMANN SÁNDOR, ARAD

Színház-épület.

701

AR JÓ HÁZBÓL VALÓ FÜ
TENÜLŐNÉK FELVÉTELEK.

KIRAKATRENDEZŐ SEGÉD FELVÉTELEK.